Τὸ φύλλον Δραχμὲς 2 καὶ διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν 2½ πέννες

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστώμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεῖς παρασχὸν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ὑπηρεσίας καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, ὡς ἀνάγνωσμα ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΤΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δραχμ. 75. Ἑξάμηνος δρ. 40. Τρίμηνος δρ. 22.
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διατιμ. 50.— Ἀμερικῆς δολλάρια 4.—Ἀγγλίας καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.
Ἑξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΟ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ — ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἱουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 38, παρὰ τὸ Βαρβάκειον

Περίοδος Β'.—Τόμος 33ος | Ἐν Ἀθήναις, 27 Μαρτίου 1926 | Ἔτος 43ον —Ἀριθ. 17

Ο ΤΖΑΚ

[Μυθιστόρημα ***ALPHONSE DAUDET****, διασκευασμένο γιὰ τὴν «Διάπλασι» ἀπὸ τὸν κ. Γρ. Ξενόπουλο.]*

— *Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο* —

— Θὰ τοῦ δείξω ἐγώ! φοβέριζε ὁ κ. Μορονβάλ.

Καὶ κάθε τόσο πήγαινε ὡς τὴν καγγελόπορτα τοῦ στενοῦ καὶ παραφύλαγε τὸν ἀγύριστο ὑπηρέτη μ' ἕνα καμτσίκι στὸ χέρι. Μπρέ, θὰ τοῦδινε τῆς χρονιᾶς του!

Ἐπιτέλους ἔγεινε μεσημέρι. Ὅλα τὰ ρολόγια κι' ὅλα τὰ καμπαναριὰ τῆς γειτονιᾶς χτύπησαν μαζὶ τὴν ὥρ' αὐτή ποὺ χωρίζει τὴν ἐργάσιμη μέρα σὲ δυὸ ἴσα σχεδὸν μέρη. Ἀλλὰ ἡ φαιδρὴ κωδωνοκρουσία ἀντήχησε σὰν πένθιμη στάδεια στομάχια τῶν οἰκοτρόφων. Δὲν θἄτρωγαν λοιπὸν σήμερα; Ὦς πότε θὰ περίμεναν νηστικοὶ νὰ γυρίσῃ ὁ χαμένος Μαντού;

Κι' ὅμως περίμεναν...

Μόνο κατὰ τὶς δυό, ἀφοῦ ἀπελπιοθηκε πιά, ἡ κυρία Μορονβάλ-Δεκοστὲρ ἀποφάσισε νὰ βγῇ ἡ ἴδια νὰ γοράσῃ τίποτα πρόχειρα, κονσέρβες καὶ σαλαμικά,—γιατὶ ποιὸ νὰ στείλῃ ἀπὸ τὰ καταπεινασμένα ἐκεῖνα παιδιά, ποὺ ἦταν φόβος νὰ τὰ φάει ὅλα στὸ δρόμο!

Ὦ, τί ὑποδοχὴ ποὺ τῆς ἔκαμαν, ὅταν γύρισε στὸ Γυμνάσιο φορτωμένη πελώρια ψωμιά, κουτιὰ καὶ πακέτα μὲ χαρτιὰ λαδωμένα! Κι' ἴσως ποτὲ ἄλλη φορὰ δὲν ἐκάθησαν μὲ τόση χαρά, μὲ τόσο ἐνθουσιασμό, γύρο σ' ἐκεῖνο τὸ τραπέζι! Τότε μάλιστα οἱ φαντασίες, ποὺ θἄλεγες πὼς κοιμόνταν ἀπὸ τὴν πεῖνα, ξύπνησαν, ζωήρεψαν, κι' ὅλοι πιὰ ἄρχισαν νὰ κάνουν εἰκασίες καὶ νὰ ἐκφράζουν φόβους γιὰ τὴν ἀνεξήγητη ἀργοπορία τοῦ Μαντού. Κι' ἄλλος ἔλεγε πὼς θὰ τὸν πλάκωσε κανὲν' ἁμάξι, ἄλλος πὼς θἄπεσε μὲ τὸ φορτίο του στὸ ποτάμι καὶ θὰ πνίγηκε, ἄλλος πὼς θἄχασε τὰ λεπτὰ καὶ θὰ φοβόταν νὰ γυρίσῃ, κι' ἕνας μικρὸς εἶπε πὼς θὰ τὸν σκότωσαν στὸ δρόμο πεινασμένοι λῃστές. Μόνο ὁ Μορονβάλ δὲν ἤθελε νὰ παραδεχθῇ κανένα δυστύχημα. Αὐτὸς εἶχε λόγους νὰ πιστεύῃ πὼς τὸ μαῦρο βασιλόπουλο τὸ ἔσκασε. Δὲν ἦταν δὰ ἡ πρώτη φορά...

— Πόσα λεπτὰ εἶχε μαζί του; ρώτησε.

— Δεκαπέντε φράγκα... ἀποκρίθηκε δειλὰ ἡ γυναίκα του.

— Δεκαπέντε φράγκα; Ὦ, τότε σίγουρα μᾶς ἔφυγε!

— Γιὰ ποῦ; μὲ δεκαπέντε φράγκα δὲν πᾶνε στὴ Δεξιομέη, εἶπε ὁ γιατρός.

Ὁ Μορονβάλ κούνησε τὸ κεφάλι του

«Ὁ Μορονβάλ ρωτοῦσε τοὺς σταθμάρχες, τοὺς τελωνοφύλακες...» (Σελ. 138, στ. γ'.)

καὶ πῆγε ἀμέσως στὴν Ἀστυνομία νὰ δηλώσῃ τὴν ἐξαφάνιση.

Ἄσχημη δουλειὰ αὐτὴ σήμερα!.. Μὲ κάθε θυσία ἔπρεπε νὰ βροῦν τὸ παιδὶ καὶ νὰ τὸ ἐμποδίσουν νὰ φθάσῃ στὴ Μασσαλία. Ὁ λυκειάρχης φοβόταν τὸν κ. Μπονφίς. Ἔπειτα, ὁ κόσμος εἶναι κακός. Τὸ βασιλόπουλο μποροῦσε νὰ παραπονεθῇ πὼς τὸ κακομεταχειριζόνταν καὶ νὰ δυσφημισθῇ ἔτσι τὸ οἰκοτροφεῖο του. Γι' αὐτὸ θεώρησε καλὸ νὰ πῇ στὸν Ἀστυνόμο πὼς ὁ Μαντού, φεύγοντας, εἶχε πάρει μαζί του κι' ἕν' ἀρκετὰ στρογγυλὸ ποσό. Ἀλλά,— ἐπρόσθεσε ἀμέσως,— δὲν τὸν ἔνοιαζε τόσο γιὰ τὰ χρήματα, ὅσο γιὰ τοὺς κινδύνους ποὺ ἀπειλοῦσαν τώρα τὸ δυστυχισμένο αὐτὸ παιδί, ἔκπτωτο βασιλόπουλο, ἐξόριστο, χωρὶς θρόνο, χωρὶς πατρίδα...

Μιλώντας ἔτσι, ὁ κροκόδειλος σκούπιζε τὰ δάκρυά του. Οἱ ἀστυνομικοὶ τὸν παρηγοροῦσαν:

— Θὰ τὸν βροῦμε, κύριε Μορονβάλ. Μὴν ἀνησυχῆτε.

Μὰ ὁ κ. Μορονβάλ ἀνησυχοῦσε· καὶ μάλιστα τόσο πολύ, ποὺ ἀντὶ νὰ περιμένῃ ἥσυχα στὸ σπίτι του τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐρευνῶν, ὅπως τοῦ εἶχε συστήσει ὁ ἀστυνόμος, ξαταβγῆκε ἀμέσως μαζὶ μ' ὅλα τὰ «τροπικάκια» του καὶ μὲ τὸν φίλο μας τὸν Τζάκ, γιὰ νὰ βοηθήσῃ τὸ ἔργο τῆς ἀστυνομίας.

Πῆγαν σ' ὅλους τοὺς σταθμοὺς τῶν λεωφορείων, σ' ὅλες τὶς πύλες τοῦ Παρισιοῦ, σ' ὅλους τοὺς δρόμους ποὺ ἔβγαζαν ἔξω ἀπ' τὴν πόλη. Κι' ἐνῷ ὁ λυκειάρχης ρωτοῦσε τοὺς ὁδηγούς, τοὺς σταθμάρχες, τοὺς τελωνοφύλακες, μὴν εἶδαν ἕν' ἀραπάκι τέτοιο καὶ τέτοιο, τὰ παιδιὰ κοίταζαν, ἔψαχναν παντοῦ μήπως τὸ ἀνακαλύψουν. Πῆγαν καὶ σ' ὅλα τἀστυνομικὰ τμήματα, παραστάθηκαν τὶς πρωϊνὲς ὧρες στὸ ἄνοιγμα τῶν κρατητηρίων, ὅταν ξεχύνωνται ἀπὸ κεῖ-μέσα ὅλοι οἱ ἁλῆτες κι' οἱ μεθυσμένοι ποὺ πιάνουν τὴ νύχτα οἱ ἀστυνομικοί. Τίποτα! τίποτα! τρεῖς μέρες βάσταξε

αὐτὸ τὸ ξεφρενιασμένο ψάξιμο, ἀλλὰ Μαντοῦ πουθενὰ οὔτε ἴχνος!

Κι' ὁ Τζὰκ εἶχε μιὰ χαρά!

«Τώρα θἄφθασε στὴ Μασσαλία, συλλογιζόταν· θὰ μπῆκε στὸ πλοῖο κι' ἴσως αὐτὴ τὴ στιγμὴ ταξιδεύει γιὰ τὴν πατρίδα του. Γλύτωσε τὸ καϊμένο τὸ παιδί. Τὶ καλά! Γιατὶ γιὰ φαντάσου νὰ τὸν τσάκωνε ὁ μπαμπᾶς μὲ-τὸ-στυλιάρι!..»

Κι' ὅμως ὄχι, τὸ καϊμένο τὸ παιδὶ δὲν εἶχε γλυτώσει...

— Βρέθηκε! φώναξε μιὰ μέρα ὁ Μορονβάλ, εἰσορμώντας στὴν τραπεζαρία τῆ στιγμὴ ποὺ ἑτοιμαζόνταν νὰ καθήσουν στὸ τραπέζι. Βρέθηκε!.. Μὲ εἰδοποιεῖ ὁ ἀστυνόμος... Γρήγορα τὸ καπέλλο μου καὶ τὸ μπαστούνι μου!.. Πάω νὰ τὸν πάρω ἀπὸ τὸ Τμῆμα!..

Τἄλεγε μὲ ἀγανάκτηση καὶ μὲ μιὰν ἄγρια χαρά. Τὰ «τροπικάκια», ποὺ ἀφορμὴ ζητοῦσαν γιὰ νὰ ξεφωνίζουν, ὑποδέχτηκαν τὴν εἴδηση μ' ἕνα σύρρα τρομαχτικό. Μόνο ὁ Τζὰκ δὲν ἐφώναξε. Καὶ συλλογίστηκε ἐθύς: «Ἄ, τὸν κακόμοιρο τὸ Μαντού!»

Ναί, ἦταν στὸ Τμῆμα ἀπὸ χθές. Κι ὁ κύριός του τὸν βρῆκε στὸ κρατητήριο, ὅπου τὸν εἶχαν ρίξει μαζὶ μὲ τοὺς ἀλῆτες, τοὺς μεθυσμένους καὶ τοὺς λωποδύτες τῆς νύχτας ἐκείνης.

— Ὦ, δυστυχισμένο παιδί!.. σὲ ποιὰ κατάσταση ἔμελλε νὰ σέ... νὰ σέ...

Ὁ Μορονβὰλ δὲν μπόρεσε νὰ πῆ περισσότερα. Ἔπνιξε τὴ φωνή του ἡ μεγάλη συγκίνηση. Καὶ καθὼς τὸν εἶδε νἀγκαλιάζῃ τὸ ἀραπάκι μὲ τὰ μακριὰ κι' ἀδύνατα χέρια του, ὁ ἀστυνόμος συλλογίστηκε: «Δόξα σοι ὁ Θεός! νὰ κι' ἕνας λυκειάρχης ποὺ ἀγαπᾶ τὰ μαθητούδια του!»

Ἀντίθετα ὅμως, ὁ ἀναίσθητος αὐτὸς Μαντοῦ ἔδειξε τὴ μεγαλύτερη ἀδιαφορία. Στὸ πρόσωπό του, τὴ στιγμὴ ποὺ εἶδε ἄξαφνα τὸν Μορονβάλ, δὲν ἐφάνηκε οὔτε χαρά, οὔτε λύπη, οὔτε ἔκπληξη, οὔτε ντροπή, οὔτε κἂν ὁ τρόμος ἐκεῖνος ποὺ τοῦ προξενοῦσε πάντα ὁ κρεβόλος καὶ ποὺ σ' αὐτὴ τὴν περίσταση ἔπρεπε νἄταν μεγαλύτερος.

Τὰ μάτια του κοίταζαν χωρὶς νὰ βλέπουν, σβυσμένα στὸ ξέθωρο πρόσωπό του, ποὺ εἶχε χάσει ὅλη του τὴ στιλπνότητα. Μὰ κι' ὁλάκερος ὁ Μαντοῦ δὲν ἦταν πιὰ παρὰ ἕνα πακέτο κουρέλια καταλασπωμένα. Δάσπες παλιές, λάσπες καινοῦργιες, λάσπες ὑγρὲς σκονισμένες ἀπὸ πάνω, τὸν σκέπαζαν ἀπ' τὰ πόδια ὥς τὰ σγουρόμαλλα τοῦ κεφαλιοῦ. Ἔμοιαζε μὲ ἀμφίβιο ποὺ πότε βουτοῦσε στὸ νερὸ καὶ πότε κυλιόταν στὸ χῶμα.

Οὔτε παπούτσια πιά, οὔτε κασκέτο, οὔτε στολή. Τὸ πανταλόνι του μόνο φοροῦσε, λυωμένο, ξεφτισμένο, καὶ τὸ κόκκινο γελέκι του ποὺ μόνο ἐδῶ καὶ κεῖ φαινόταν τὸ ἀρχικό του χρῶμα.

Μὰ τί λοιπὸν τοῦ εἶχε συμβεῖ;

Μόνο αὐτὸς θὰ μποροῦσε νὰ τὸ πῆ, ἂν ἤθελε νὰ μιλήσῃ. Ὁ ἀστυνόμος δὲν ἤξερε παρὰ πὼς ἐκεῖ ποὺ ἔψαχναν σ' ἕνα μακρινὸ νταμάρι, οἱ ἄνθρωποί του τὸν βρῆκαν μέσα σ' ἕνα καμίνι, μισοπεθαμένο ἀπὸ τὴν πεῖνα κι' ἀπὸ τὴ ζέστη τοῦ καμινιοῦ. Γιατὶ ἦταν ἀκόμα στὸ Παρίσι; Τί τὸν εἶχ' ἐμποδίσει νὰ φύγῃ γιὰ τὴ Μασσαλία;

Οὔτε κἂν τὸν ρώτησε ὁ Μορονβάλ. Λέξη δὲν τοῦ εἶπε μέσα στάμάξι ποὺ τοὺς πῆγε ἀπὸ τὴν Ἀστυνομία στὸ Γυμνάσιο. Ματιὲς μόνο εἶχαν ἀλλάξει τοῦ δυό τους,—ἀλλὰ τὶ ματιές!..

Ὁ Τζὰκ τρόμαξε νὰ γνωρίσῃ τὸ βασιλόπουλο, ὅταν εἶδε νὰ περνᾷ ἀπ' τὸν κῆπο τὸ τσακισμένο, τὸ κουρελιασμένο, τὸ λασπωμένο κι' ἀποβλακωμένο ἐκεῖνο ἀραπάκι! Περνώντας, τοῦ πέταξε ἕνα «καλημέρα, κύριο!» ἀνέκφραστα, ἀπερίγραπτα θλιβερό. Κι' ὅλη τὴν ἡμέρα δὲν ἀκούστηκε Μαντοῦ. Τὰ μαθήματα ἔγειναν μὲ τὴ συνηθισμένη ἀταξία τὰ διαλείμματα τὸ ἴδιο. Μόνο, ποὺ καὶ ποῦ, ἀπὸ τὴν κάμαρα τοῦ κρεόλου, ἔφταναν κάτι ὑπόκωφα χτυπήματα καὶ κάτι πνιγμένα ξεφωνιτά. Κι' ὅταν ἔπαυσε ἀκόμα ὁ ἀπαίσιος αὐτὸς θόρυβος, ὁ Τζάκ, ἀπ' τὸ φόβο του, ἀνόμιζε πὼς τὸν ἀκούει. Μὰ κι' ἡ κυρία Μορονβὰλ φαινόταν πολὺ ταραγμένη ὅταν τὸν ἄκουγε καί, κάθε τόσο, τὸ βιβλίο ποὺ κρατοῦσε, ἔτρεμε ὅλο...

Τὸ μεσημέρι, ὁ διευθυντὴς κάθησε στὸ τραπέζι κουρασμένος μὰ χαρούμενος.

— Τὸ *βωμόπαιδο!* ἔλεγε στὴ γυναῖκα του καὶ στὸ γιατρό. Τὸ *βωμόπαιδο!* Σὲ τὶ κατάσταση μ' ἔκαμε!..

Τὸ βράδυ, στὸ θάλαμο, ὁ Τζὰκ βρῆκε τὸ πλαγινό του κρεββάτι πιασμένο. Ὁ δύστυχος ὁ Μαντοῦ εἶχε κάνει «σὲ τέτοια κατάσταση» τὸν ἀφεντικό του. Ὥστε κι' αὐτὸς ὁ ἴδιος ὑποχρεώθηκε νὰ πέσῃ νωρίς. Δηλαδὴ τὸν ἔρριξαν στὸ κρεββάτι, γιατὶ οὔτε νὰ πέσῃ μόνος του δὲν θὰ μποροῦσε...

Ὁ Τζὰκ ἤθελε νὰ τοῦ μιλήσῃ, νὰ τὸν ρωτήσῃ γιὰ τὸ εἰκτρὸ καὶ σύντομο ταξίδι του. Ἀλλὰ ἡ κυρία Μορονβὰλ κι' ὁ γιατρὸς Χὶρς ἦταν ἐκεῖ, σκυμμένοι ἀπάνω στὸ παιδί, ποὺ βογγοῦσε ἀκόμα στὸν ὕπνο του.

— Λέτε νἄναι ἄρρωστος, κύριε Χίρς;

— Δὲν τὸ πιστεύω, κυρία Μορονβάλ! Αὐτὰ τἀραπάκια εἶναι σκυλοπέτσια!

Ἅμα ἔφυγαν, ὁ Τζὰκ ἔπιασε τὸ χέρι τοῦ Μαντού. Ἔκαιγε σὰν τούβλο ποὺ ὅ,τι βγῆκε ἀπ' τὸ καμίνι.

— Μαντού!.. κοιμᾶσαι;..

Ὁ Μαντοῦ μισάνοιξε τὰ μάτια καί, κοιτάζοντα: τὸ φίλο του μὲ μιὰ βαθειὰ ἀποθάρρυνση, τοῦ εἶπε σιγά:

— Πάει τὸ Μαντού!.. Τὸ Μαντοῦ ἔχασε γκρι-γκρί του... Δὲν ξαναβλέπει πιὰ Δαχομέη... Τελείωσε!

Νὰ γιατὶ δὲν εἶχε φύγει ἀπ' τὸ Παρίσι. Δυὸ ὧρες ὕστερ' ἀπὸ τὴ δραπέτευσή του, ἐκεῖ ποὺ τριγύριζε στὶς ἄκρες τῆς πόλης γιὰ νὰ βρῆ δρόμο ἀνοιχτὸ στὴν ἔξοχή, ἕνας λωποδύτης τοῦ ἔκλεψε, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ, τὰ δεκαπέντε φράγκα καὶ τὸ φυλαχτό του! Τότε ὁ Μαντοῦ ξέροντας πὼς χωρὶς τὸ γκρὶ-γκρί του ἦταν ἀδύνατο νὰ φθάσῃ στὴ Δαχομέη, γύρισε πίσω. Ὀχτὼ μέρες κι' ὀχτὼ νύχτες τριγύριζε τὸ Παρίσι, ψάχνοντας νὰ βρῆ τὸ φυλαχτό κι' ἔτσι μόνο νὰ φύγῃ γιὰ τὴ Μασσαλία. Φοβούμενος μὴν τὸν πιάσουν καὶ τὸν παραδώσουν στὸν Μορονβάλ, χωνόταν στὰ ὑπόγεια, στοὺς ὑπονόμους στοὺς ὀχετούς, κάτω ἀπ' τὰ γεφύρια ἢ μέσα σὲ γιαπιά. Ἐκεῖ κοιμόταν τὴ νύχτα καὶ τὸ πρωΐ ξανάρχιζε τὸ ψάξιμο. Μικρὸς καὶ μαῦρος, μποροῦσε νὰ ζαρώνῃ, νὰ τρυπώνῃ, νὰ κρύβεται παντοῦ. Γι' αὐτὸ δὲν τὸν βρῆκαν τόσες ἡμέρες. Μὰ δὲν ἦταν γραφτὸ νὰ γλυτώσῃ! Πρὶν βρῆ τὸ γκρι γκρί του, μιὰ νύχτα τὸν βρῆκαν αὐτόν, τὸν τσάκωσαν σ' ἐκεῖνο τὸ καμίνι. Καὶ...

— Πάει τὸ Μαντού! τελείωσε!

Τὸ βασιλόπουλο δὲν εἶπε τίποτ' ἄλλο κεῖνο τὸ βράδυ τόσο ἦταν ἐξαντλημένο. Κι' ὁ Τζὰκ ἀποκοιμήθηκε χωρὶς νὰ μάθῃ περισσότερα.

Ἀλλὰ κατὰ τὰ μεσάνυχτα ξύπνησε τρομαγμένος. Ὁ Μαντοῦ γελοῦσε, τραγουδοῦσε, μιλοῦσε μονάχος του μὲ μιὰ ἔκτακτη πολυλογία στὴ γλῶσσα τοῦ τόπου του. Ἄρχιζε τὸ παραλήρημα.

(Ἀκολουθεῖ)

ΠΕΡΙΣΥΛΛΟΓΗ

Στὸ σπίτι μέσα ψιχαλίζει,
Κ' ἡ ζωή, ποὺ ὁ ἦχος τῆ ζαλίζει,
Χαμήλωσε καὶ δὲν ἀξίζει.

Στὰ γυμνὰ τ' ἄψυχα—στὴ σάλα—
ἀπὸ νωρίς, σάλα μὲ σάλα,
βρέχει ἄφαντη, στεγνὴ ψιχάλα...

Σὰ νὰ χτικιάζουν γερασμένα,
σβυῶνται καὶ γίνονται ὁλοένα
πάλιν, τρισάθλια, ντροπιασμένα.

Στὸ ἄσπρο σεντόνι, ποὺ τυλίγει
τ' ἁρμάρι, καίει τὸ κηροπήγι
μιὰ μύτη ἀσήμαντη καὶ λίγη.

Ὄνειρα μελετάει τὸ σπίτι.
Δὲν ἔχει ὁ ὕπνος τοῦ προφήτη,
τὸ μέτρο ἔρρα, ὀνειροκρίτη.

(Μνῆμες πικρές, ζεστὰ σημάδια,
θυμητικὰ χαμένα κι' ἄδεια,
ἄχ, τί κουρέλια, ἄχ, τί ρημάδια!)

Ποιὸς σάλεψε κι' ἀνανοήθη;
Μὴν ἡ γιαγιά, ποὺ ἀποκοιμήθη
σὰ Δέσποινα στὸ πα αμύθι;

Ξανθιὰ θὰ ξύπνησε δυνεσσα,
στὸ σεβαστὸ ὄνειρό της μέσα,
ἡ Σωχτοκούτα πριγκηπέσσα...

Καὶ κλώθουν καὶ γυρνᾶν καὶ πᾶνε
οἱ ὧρες ποὺ ἀλάθευτα χτυπᾶνε...

ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

ΤΟ ΚΑΤΣΙΚΑΚΙ

Μεγάλη ἀναστάτωση ἦταν ἐκείνη τὴν ἡμέρα στὴν αὐλὴ τοῦ χωριατόσπιτου. Ἡ Μπιρμπίλω, ἡ γίδα, εἶχε γεννήσει ἕνα ὄμορφο κάτασπρο κατσικάκι. Καὶ τώρα στεκόταν ἐκεῖ στὴν γωνιὰ καὶ τὸ ἔγλυφε ἥσυχα καὶ μαλακὰ μὲ τὴν ὑγρὴ γλῶσσα της, ἐνῶ τὸ μικρὸ τινάζοντας ποῦ καὶ ποῦ τὸ κεφάλι του καὶ κουνώντας ἀνήσυχα τὴν οὐρά του, βόζαινε ἀχόρταγα.

— Μὰ τὴν ἀλήθεια, ἔλεγε τὸ γουρούνι ξύνοντας τὴν μύτη του στὸ χῶμα, μὰ τὴν ἀλήθεια τὸ παρακάνει κι' αὐτὴ ἡ Μπιρμπίλω. Δὲν ἀξίζει τὸν κόπο νὰ χαϊδεύῃ κανεὶς ἔτσι τὰ παιδιά του. Τὰ κακομαθαίνει κι' ὕστερα δὲν μποροῦν νὰ βγοῦν στὸν κόσμο καὶ νὰ ζήσουν μόνα τους. Κι' ἐγὼ ἔκανα ἕνα σωρὸ παιδιὰ καὶ τ' ἀνάστησα καὶ τὰ μεγάλωσα μιὰ χαρά. Κι' ἔπειτα ὅταν ἔφυγαν, «στὸ καλό!» Ὄχι τέτοια πράγματα. Καὶ νὰ ἴδῃς πὼς θὰ κάνῃ μεθαύριο σὰν θὰ τῆς τὸ πάρουν.

—Ἔχεις δίκιο, ἔχεις δίκιο, ἔκανε τὸ γέρικο μουλάρι κουνώντας τὸ κεφάλι του. Καλύτερα ἐγὼ ποὺ δὲν ἔκανα ποτέ μου παιδιὰ καὶ δὲν ἔχω οὔτε βάσανα οὔτε πίκρες.

Τὸ κατσικάκι ὅμως οὔτε ἄκουγε οὔτε ἔννοιωθε ὅσα λεγόνταν γύρω του. Ἔβρισκε πὼς ἦταν ἔκτακτο πρᾶγμα νἄχει κανεὶς μιὰ τόσο καλὴ μητερούλα κι' ἔβλεπε τὸν γαλάζιο οὐρανὸ καὶ τὰ πράσινα λειβάδια, καὶ συλλογιζόταν πὼς ἡ ζωὴ ἦταν πολὺ ὄμορφη, καὶ χοροπηδοῦσε μὲ τὰ μικρά του πόδια γύρο ἀπ' τὴ μητέρα του.

Ἔτσι πέρασαν μέρες καὶ μῆνες. Τὰ κατσικάκι ἔγεινε μιὰ ὄμορφη δυνατὴ γιδούλα μὲ λεπτὰ ψηλὰ πόδια καὶ δυὸ σκουλαρίκια κάτω ἀπ' τὸ σαγόνι, ποῦ κουνιόντουσαν ὅλη τὴν ὥρα. Τώρα ἔβγαινε στὸ λειβάδι κ' ἔβοσκε μαζὶ μὲ τὴν μητέρα του κ' ἔβρισκε πὼς κάθε μέρα ὁ οὐρανὸς ἦταν πιὸ γαλάζιος καὶ τὰ λειβάδια πιὸ πράσινα καὶ ἡ μανούλα του πιὸ γλυκεια καὶ ἡ ζωή του πιὸ ὄμορφη.

Καμμιὰ φορὰ πήγαινε κοντὰ στὸ γουρούνι καὶ τοῦ τὰ ἔλεγε. Ἐκεῖνο ὅμως ἔξυνε πάντα τὴν μύτη του στὸ χῶμα καὶ τὸ κοιτοῦσε μισοκλείνοντας τὰ μάτια του.

— Μικρό μου, τοῦ ἔλεγε. Δὲν εἶναι ὅλα ὅπως τὰ νομίζεις. Ἡ ζωὴ δὲν εἶναι μόνο παιχνίδια καὶ χαρές. Θἄρθῃ μέρα ποὺ ὅλα θἀλλάξουν καὶ θὰ σοῦρθουν βάσανα καὶ λύπες.

Καὶ τὸ μουλάρι κουνοῦσε τὸ κεφάλι του καὶ ἔλεγε:

—Ἔχεις δίκιο, ἔχεις δίκιο. Κι' ἐγὼ ἐγέρασα κι' ἀκόμα δὲν ἡσύχασα.

Τὸ κατσικάκι ὅμως ἔβρισκε πὼς καὶ τὸ μουλάρι καὶ τὸ γουρούνι ἦταν πολὺ κουτὰ καὶ δὲν ἤξεραν τί ἔλεγαν. Γιατὶ ἔπρεπε ὅλα νἀλλάξουν; Αὐτὸ ἔβλεπε πὼς κάθε μέρα τίποτα δὲν γινόταν χειρότερο. Ἴσα ἴσα ὅλα γινόνταν πιὸ ὄμορφα καὶ πιὸ καλά.

***

Κι' ὅμως μιὰ μέρα ὅλα ἄλλαξαν. Τὸ πρωὶ ἦρθε ὁ χωριάτης μὲ τὸ παιδί του. ἔδεσε τὰ κέρατα τῆς μητέρας γίδας μ' ἕνα σχοινὶ καὶ τὴν τράβηξε μαζί του, ἐνῶ τὸ παιδὶ κράταγε καλὰ τὸ κατσικάκι γιὰ νὰ μὴ φύγῃ. Ἐκεῖνο ἐφώναζε, χτυπιόταν. Τοῦ κάκου! Τὸ παιδὶ δὲν τὸ ἄφησε παρὰ μόνο ὅταν ὁ χωριάτης μὲ τὴν γίδα βγῆκαν στὸ δρομο καὶ ἡ μεγάλη αὐλόπορτα ἔκλεισε πίσω τους. Τότε τὸ κατσικάκι ἔτρεξε σὰν τρελλὸ καὶ ἄρχισε νὰ χτυπᾷ μὲ τὰ κεράτά του τὴν πόρτα γιὰ νὰ τὴν ἀνοίξῃ. Καὶ σὰν ἀπόκαμε πιά, ἔφυγε καὶ πῆγε καὶ στάθηκε μπροστὰ στὸ γουρούνι.

— Βλέπεις, μωρό μου, τί σοῦ ἔλεγα; ἔκανε ἐκεῖνο γρυλλίζοντας. Πάει ἡ μητέρα σου, δὲν θὰ τὴν ξαναΐδῃς πιά.

— Γιατί; ποῦ τὴν πᾶνε; ρώτησε τὸ κατσικάκι τρέμοντας σύγκορμο.

— Νά, τὸ ἀφεντικὸ ἔλεγε τὶς προάλλες πὼς δὲν μπορεῖ νὰ ἔχῃ δυὸ γίδες καὶ καθὼς ἐσὺ εἶσαι θηλυκὸ καὶ ἡ μάννα σου ἐγέρασε πιὰ καὶ δὲν ἀξίζει καὶ πολλὰ πράγματα, τὴν πάει στὸ χασάπη νὰ τὴν πουλήσῃ.

— Στὸ χασάπη; Καὶ τὶ θὰ τὴν κάνῃ ὁ χασάπης;

— Θὰ τὴ σφάξῃ. Νὰ τί θὰ τὴν κάνῃ. Δὲν στόλεγα ἐγὼ πὼς ἡ ζωὴ ἔχει λύπες καὶ βάσανα; Νὰ ἰδοῦμε πότε θἄρθῃ κ' ἡ δική μου ὥρα.

—Ἔχεις δίκιο, ἔχεις δίκιο, ἔκανε τὸ μουλάρι. Κ' ἐμένα δὲν θὰ μὲ σφάξουν, ἀλλὰ ποιὸς ξέρει σὲ τί γκρεμνοὺς θὰ μὲ ρίξουν. Ἔτσι εἶναι, ἡ ζωὴ παιδί μου, τί νομίζεις;

Τὸ κατσικάκι ὅμως δὲν τοὺς ἄκουγε πιά. Μὲς στὸ μυαλό του στριφογύριζε μόνο αὐτὴ ἡ φοβερὴ ἰδέα. Θὰ σφάξουν τὴν μαννούλα του. Ἄχ! τὸ ἤξερε τί κακὸ, τί φοβερὸ ἦταν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Ἔτσι προχθὲς εἶχε πάρει τὸ ἀφεντικὸ μιὰ κότα καὶ τὴν ἔσφαξε, καὶ τὸ κατσικάκι εἶχε ἰδεῖ μὲ τρόμο τὸ πουλί, ποὺ στὴν ἀρχὴ φώναζε καὶ τιναζόταν κ' ὕστερα ἔμεινε ἀκίνητο. Κι' ἔτρεξε τρέμοντας καὶ κρύφθηκε κοντὰ στὴ μητέρα του καὶ τὴ ρώτησε:

— Μητέρα, τί ἔκανε τὸ ἀφεντικὸ τῆς κότας;

— Τὴν ἔσφαξε, παιδί μου.

— Καὶ τώρα δὲν θὰ ξαναστηκωθῇ πιά;

—Ὄχι, θὰ τὴν μαγειρέψουν καὶ θὰ τὴν φάνε.

Καὶ τώρα, ἔτσι θἄκαναν καὶ στὴ δική του τὴν μαννούλα; Καὶ θὰ τὴν μαγείρευαν καὶ θὰ τὴν τρώγανε; Μὰ ὄχι, μὰ ἦταν φρικτό, τρομερό! Δοιπὸν εἶχε δίκιο τὸ γουρούνι καὶ τὸ μουλάρι; Καὶ ἡ ζωὴ ἦταν μόνον πίκρες καὶ βάσανα; Καὶ ὅμως ὁ οὐρανὸς ἦταν ὅπως καὶ πρὶν γαλάζιος καὶ ὁ ἥλιος ἔλαμπε καὶ τὰ λειβάδια ἦταν πράσινα. Ἐκεῖ ἔξω δὲν μποροῦσε νὰ εἶναι ἔτσι ἄσχημα ὅπως ἐδῶ. Ἄχ, νὰ μποροῦσε νὰ πάῃ. Νὰ φύγῃ ἀπὸ δῶ μέσα ποὺ ὅλοι ἦταν ἔτσι κακοὶ καὶ ἄγριοι, μπορεῖ καὶ νὰ ἔβρισκε πουθενὰ τὴ μαννούλα του καὶ νὰ πήγαινε στὸ χασάπι γιὰ νὰ τὸ σφάξουν κι' αὐτὸ μαζί της. Περίμενε ὧρες ὁλόκληρες, ζαρωμένο σὲ μιὰ γωνιά, ὥσπου βγῆκε ἡ γυναίκα τοῦ χωριάτη γιὰ νὰ πάρῃ νερὸ καὶ ἄφησε τὴν πόρτα τῆς αὐλῆς ἀνοιχτή. Τότε πετάχτηκε ἔξω κι' ἔτρεξε μ' ὅλη τὴν γρηγοράδα τῶν ποδιῶν του. Τώρα τουλάχιστο ἦταν μόνο του, δὲν εἶχε τὴ μαννούλα του ἀλλὰ θὰ πήγαινε νὰ ψάξῃ νὰ τὴν βρῆ... Ἄξαφνα, ἀπ' τὸν δρόμο εἶδε νὰ ξεπροβάλλῃ ὁ χωριάτης. Γύριζε πίσω καὶ κρατοῦσε τὸ σχοινὶ ποὺ εἶχε δέσει πρὶν τὴν μάννα του, τυλιγμένο καὶ κρεμασμένο ἀπὸ τὸ χέρι.

Ὥστε λοιπὸν ὅλα εἶχαν τελειώσει. Τὴ μαννούλα του τὴν εἶχαν πουλήσει στὸ χασάπη καὶ τώρα θὰ τὴν ἔσφαζαν. Ἴσως νὰ τὴν εἶχαν κιόλας σφάξει. Ἔννοιωσε πὼς ὅλα γκρεμίστηκαν μέσα του. Τὰ λειβάδια δὲν ἦταν πιὰ πράσινα καὶ ὁ οὐρανὸς δὲν ἦταν πιὰ γαλάζιος καὶ ἡ ζωὴ δὲν ἦταν πιὰ ὄμορφη. Ὦ, καθόλου μὰ καθόλου δὲν ἦταν πιὰ ὄμορφη!

Ὁ χωριάτης τὸ ἀντελήφθη κ' ἔτρεξε νὰ τὸ πιάσῃ. Τὸ κατσικάκι δοκίμασε νὰ τρέξῃ, ἀλλὰ τὰ γόνατά του ἐλύγισαν. Ἔνοιωσε ποὺ τὸ ἔπιασαν καὶ τοῦ ἔδεσαν στὰ κέρατά του τὸ σχοινί. Καὶ μὲ σκυφτὸ κεφάλι ἀκολούθησε τὸ πεπρωμένο του.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΖΩΓΡΑΦΙΕΣ

7.

Τὸ Καλοκαίρι πέρασε
Γεμάτο ἀπὸ δροσιὰ
Στοῦ κήπου τὰ δρομάκια
Στὸν ἔρχομό του ἐρρίγησαν
Τῶν δέντρων τὰ κλωνιὰ
Κι' οἱ λέφκες, πάντα πρόσχαρες,
Ἀρχίσαν τραγουδάκια.

Οἱ πασχαλιὲς καλόκαρδες,
Δειλὰ κι' οἱ νεραντζιὲς
Τὰ κλώνια τους ἁπλώσαν
Καί, σμίγοντας τὰ λούλουδα
Γαρουφαλιές, τριανταφυλλιές,
Τὸ καλοκαίρι ὡς πέρνιε
Γλυκὰ τὸ στεφανώσαν.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΥΤΟΥΝΤΖΑΚΗΣ

Ο ΛΕΥΚΟΣ ΧΟΡΟΣ ΚΙ' Η ΜΑΥΡΗ ΑΡΚΟΥΔΑ

ΙΖ'.

Ὁ κόντε-Πίπης δὲν ξέρει πιὸ τί νὰ πῇ καὶ τί νὰ κάνῃ. Οὔτε νὰ φύγῃ βλέπει, οὔτε νὰ καθήσῃ. Μὲ τὰ χέρια μπροστά, πασπατεύοντας, προχωρεῖ στὰ σκοτεινὰ καὶ στὴν τύχη. Σκοντάφτοντας ἐδῶ κι' ἐκεῖ, ἀνεβαίνει τρία σκαλιὰ καὶ βρίσκεται στὴν τραπεζαρία, ποὺ τὴ φωτίζει ἀμυδρὰ ἕνα κερί.

— Μπά, νὰ πάρ' ἡ ὀργή, μουρμουρίζει, ψυχὴ κι' ἐδῶ-μέσα!.. Αὐτὲς οἱ κυρίες μὲ δέχουνται σὰν κλέφτη; Καλὰ λοιπόν, θὰ τοὺς φερθῶ κι' ἐγὼ σὰν... ἀρκούδα! Καὶ πρῶτα-πρῶτα ἔχω μιὰ πεῖνα φοβερή!

Ἀλήθεια, μὲ τὴν ἰδέα πὼς θἄτρωγε καὶ θἄπινε στὸ χορό, εἶχε φύγει ἀπ' τὸ σπίτι του σχεδὸν νηστικός. Πάει ἴσια στὸ μπουφέ, ψάχνει μὲ τὸ κερὶ καὶ βρίσκει κοτόπητα, ρυζόγαλο κ' ἕνα μπουκάλι κρασὶ κοκκινέλι. Ἀ, ὡραῖα!

Βγάζει τὸ κεφάλι του, βγάζει τὰ χέρια του, — μὴν τρομάζετε! τὴ μάσκα δηλαδὴ καὶ τὰ γάντια ποὺ παρίσταναν κεφάλι καὶ μπροστινὰ πόδια ἀρκούδας,— κάθεται στὸ τραπέζι κι' ἀρχίζει τὸ φαγοπότι.

(Ἀκολουθεῖ) Η ΚΥΡΑ ΜΑΡΘΑ

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Η 30ΕΤΗΡΙΣ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

Ἀγαπητοί μου,

ΚΑΘΩΣ διατρέχω τὴ βραδινὴ ἐφημερίδα, τὸ μάτι μου πέφτει σὲ μιὰ παράξενη εἴδηση: Πρόκειται νὰ ἑορταστῇ ἡ Τριακονταετηρὶς τοῦ Κινημαγράφου. —Ποῦ; πότε; ἀπὸ ποιούς; Δὲν ξέρω, δὲν μ' ἐνδιαφέρει, δὲν θὰ λάδω βέβαια μέρος στὴ γιορτή... Ἀπορῶ ὅμως καὶ προσπαθῶ νὰ θυμηθῶ: Πέρασαν ἀληθινὰ τριάντα χρόνια ἀφότου φάνηκε ὁ πρῶτος Κινημαγράφος;... Ναί, τόσα θὰ εἶναι... Γιατί ἐγὼ ἤμουν σχεδὸν παιδὶ ὅταν μὲ τόση περιέργεια κι' εὐχαρίστηση, παρακολουθοῦσα τὶς πρῶτες δοκιμές.

Τότε ἀκόμα ἡ ἐφεύρεση ἦταν στὰ σπάργανα. Ἤξεραν δηλαδὴ τὴν ἀρχή, τὴ βάση, καὶ προσπαθοῦσαν νὰ βροῦν καὶ νὰ τελειοποιήσουν ἐφαρμογές. Ἡ ἀρχὴ αὐτὴ σᾶς εἶναι βέβαια γνωστή: Ἂν ζωγραφίσουμε ἕνα πρᾶγμα κινούμενο, — π. χ. ἕνα χέρι ποὺ σηκώνεται, —σὲ πέντ' ἕξη στάσεις, ἀπ' αὐτὲς ποὺ παίρνει καθὼς κινεῖται, καὶ κάμουμε τὶς εἰκόνες αὐτὲς νὰ περάσουν διαδοχικὰ καὶ γρήγορα μπροστὰ στὰ μάτια μας, θὰ ἰδοῦμε τὴν *κίνηση*, τὸ σήκωμα αὐτοῦ τοῦ χεριοῦ. Γιατί τὸ μάτι ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ *διατηρῇ* λίγο τὴν ἐντύπωση κι' ἀφοῦ λείψῃ τὸ ἀντικείμενο ποὺ τὴν παράγει. Ἐξακολουθεῖ δηλαδὴ νὰ βλέπῃ μιὰ εἰκόνα, κι' ἀφοῦ περάσῃ αὐτὴ κι' ἔρθῃ στὴ θέση της ἄλλη.

Ἔτσι δένονται ἡ μιὰ μὲ τὴν ἄλλη οἱ διαδοχικὲς εἰκόνες ποὺ παριστάνουν ἕνα πρᾶγμα ποὺ ἀλλάζει ὁλόενα στάσεις, ποὺ κινεῖται, κι' ἔτσι μποροῦμε νὰ βλέπουμε αὐτὸ τὸ πρᾶγμα κινούμενο, ζωντανό. Θὰ εἴδατε πολλὲς φορὲς ἕνα παιγνίδι, ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ μιὰ διπλὴ εἰκονίτσα, δεμένη στὶς ἄκρες μὲ δυὸ κλωστές, ὥστε νὰ μποροῦμε νὰ τὴν περιστρέφουμε γρήγορα μπροστὰ στὰ μάτια μας. Ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά, π. χ. εἶν' ἕνα κεφάλι παιδιοῦ· ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἀπὸ πίσω, ἕνα ψηλὸ καπέλο. Ἀλλὰ καθὼς περιστρέφουμε τὴ διπλὴ αὐτὴ εἰκονίτσα, βλέπουμε μόνο μιά: ἕνα κεφάλι παιδιοῦ μὲ ψηλὸ καπέλλο. Νὰ ἡ πρώτη ἀρχὴ τοῦ Κινημαγράφου.

Ἀλλὰ ἔκαναν κι' ἄλλα τέτοια παιχνίδια, πολυπλοκότερα. Ζωγράφιζαν πολλὲς στάσεις ἑνὸς κινούμενου πράγματος, ἔδεναν τὶς διάφορες εἰκονίτσες σ' ἕνα βιβλιαράκι καὶ μᾶς ἔδιναν τὴν ὁδηγία νὰ τὸ φυλλομετρήσουμε γρήγορα-γρήγορα. Μὲ πόση ἔκπληξη καὶ χαρὰ βλέπαμε τότε ἕνα πρόσωπο νὰ ἀνοιγοκλείνει τὰ μάτια ἢ νὰ βγάζῃ τὴ γλῶσσα! Ἔ, τὰ μαγικὰ αὐτὰ βιβλιαράκια, ζωγραφισμένα πρῶτα μὲ τὸ χέρι, ἔγειναν πολὺ τελειότερα ὅταν βρέθηκε ἡ *στιγμιοτυπία*, ἡ φωτογραφία δηλαδὴ ποὺ γίνεται στὸ λεπτό. Δέκα, εἴκοσι, τριάντα τέτοια μικρὰ ἐνσταντανὲ ἀποτελοῦσαν τὸ κινημαγραφικὸ βιβλιαράκι. Καὶ γυρίζοντας γρήγορα τὰ φυλλαράκια του, μποροῦσες νὰ βλέπῃς ὁλόκληρη σκηνή. Ἦταν πιὰ μιὰ ἀληθινὴ ταινία... κομμένη καὶ ραμμένη.

Ἔπειτα ὅμως σοφίστηκαν νὰ ἑνώνουν ὁλάκερη τὴν ταινία τῶν ἐνσταντανὲ καὶ, μ' ἕνα κάποιο μηχάνημα, νὰ τὴν κάνουν νὰ ξετυλίγεται γρήγορα. Αὐτός, παιδιά μου, ἦταν ὁ πρῶτος-πρῶτος Κινημαγράφος ποὺ τὸν ἔλεγαν τότε Κινηματοσκόπιο. Καὶ θυμοῦμαι πολὺ καλὰ ὅταν ἦρθε κι' ἐδῶ ἡ «μεγάλη ἐφεύρεση». Ἦταν ἕνα κουτὶ σὰ στερεοσκόπιο, μὲ φακούς. Κολλοῦσες τὰ μάτια σου σ' αὐτοὺς κι' ἔβλεπες μέσα... ἕνα πανόραμα κινούμενο. Κάποιο μηχάνημα ξετύλιγε τὰ ἐνσταντανὲ τῆς ταινίας, ποὺ οἱ φακοί σοῦ τἄδεγχαν καὶ μεγαλύτερα. Ἐπιτέλους σοφίστηκαν νὰ *προβάλλουν* σὲ μιὰ ὀθόνη αὐτὰ τὰ ἀλλεπάλληλα ἑνσταντανὲ μὲ τὸν παλιὸ τρόπο τῆς «μαγικῆς λυχνίας» τελειοποιημένο (δυνατὸς φακός, δυνατὸ φῶς, ξετυλιχτικὸ μηχάνημα ἠλεκτρικό, ταινία ἀπὸ γκελατίνα κτλ.). Ἦταν πιὰ ὁ σημερινὸς Κινημαγράφος, ὁ τέλειος. Κι' ἀπὸ τότε ποὺ πρωτοφάνηκε αὐτός, ἔχουν περάσει τριάντα χρόνια...

Δὲν μπορεῖ κανένας νἀρνηθῇ πὼς ἡ ἐφεύρεση εἶναι μεγάλη. Πλουτίζει τοὺς ἐπιχειρηματίες, διασκεδάζει τὸ κοινὸ καὶ διατηρεῖ αἰώνια τὴ θεατρικὴ τέχνη τῆς ἐποχῆς ποὺ ἄλλη φορὰ χανόταν μαζὶ μὲ τοὺς ἠθοποιούς. Ἐμεῖς π. χ. ἰδέα δὲν ἔχουμε πῶς ἔπαιζαν οἱ μεγάλοι ἠθοποιοὶ ποὺ δὲν προφθάσαμε νὰ τοὺς ἰδοῦμε: μιὰ Ρεστόρι, ἕνας Τάλμας, ἕνας Ἴρβιγκ. Οἱ μεταγενέστεροι ὅμως θὰ μποροῦν νὰ βλέπουν ζωντανὴ τὴ Σάρα Μπερνὰρ καὶ νἀκοῦνε ἀκόμα τὴ φωνή της. Γιατί σὲ κάποιο Μουσεῖο θὰ ὑπάρχουν φυλαγμένες οἱ σχετικὲς κινηματογραφικὲς ταινίες καὶ οἱ φωνογραφικὲς πλάκες. Ναί, ἀλλὰ κανένας πάλι δὲν μπορεῖ νἀρνηθῇ πῶς, σήμερα τοὐλάχιστο, γίνεται μιὰ κατάχρηση Κινημαγράφου. Ἡ μεγάλη ἐφεύρεση ὠφέλησε καὶ ὠφελεῖ· ἀλλὰ ἔβλαψε καὶ

βλάπτει. Προπάντων τὸ ἀληθινό, τὸ ζωντανὸ δραματικὸ θέατρο, ποὺ κινδυνεύει νἀντικατασταθῇ μὲ βουβὲς κινούμενες εἰκόνες, μὲ μιὰ παντομίμα. Ἐδῶ μάλιστα στὰς Ἀθήνας, ποὺ ποτὲ ὁ κόσμος δὲν ἀγάπησε τὸ δραματικὸ θέατρο καὶ ποτὲ δὲν τὸ ὑποστήριξε ὅσο τοῦ ἀξίζει,—γι' αὐτὸ δὲν ἔχουμε ἀκόμα οὔτε μιὰ Ἐθνικὴ Σκηνή, — ὁ Κινημαγράφος, ποὺ ἀμέσως τοὺς τράβηξε καὶ τοὺς ἀπορρόφησε ὅλους, ἔκαμε νὰ παραμεληθῇ ἀκόμα περισσότερο τὸ δραματικὸ θέατρο, καὶ τὰ τελευταῖα χρόνια φωτοζωεῖ. Ἔ, αὐτὸ εἶναι μιὰ μεγάλη ζημία κι' ὅλη ἐξαιτίας τοῦ Κινημαγράφου.

Ἡ ἀλήθεια πάλι εἶναι, πῶς ὅ,τι βλέπει κανεὶς στὸ Κινηματοθέατρο, δὲν μπορεῖ νὰ τὸ ἰδῇ στὸ πραγματικό. Βέβαια, εἶναι προτιμότερο νὰ βλέπῃς ζωντανὸ ἕνα μεγάλο ἠθοποιὸ καὶ νἀκοῦς τὴ φωνή του. Κι' εἶναι προτιμότερο νὰ βλέπῃς ἕνα ἐξοχο δρᾶμα στὸ ἀληθινὸ Θέατρο, παρὰ στὸν Κινημαγράφο ὡς παντομίμα. Ἀλλὰ στὸν Κινημαγράφο εἶναι πάλι οἱ μεγάλες σκηνὲς «ἐκ τοῦ φυσικοῦ», τὰ ταξίδια, τὰ τοπία, τὰ περίεργα τοῦ κόσμου, τῆς φύσης, τῆς ζωῆς. Μὰ γι' αὐτὰ καὶ γι' αὐτὰ ἔκαμε τέτοια κατάκτηση ὁ Κινημαγράφος. Εἶναι ἡ τελειότερη *πραγματογνωσία* ποὺ θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ φανταστῇ. Τί πολύτιμο πρᾶγμα γιὰ τὸ Σχολεῖο, γιὰ τὴ νεολαία, γιὰ τὸ λαό! Ἀφίνω ἂς ποῦ καὶ τὰ καθαυτὸ θεατρικὰ ἔργα ὁ Κινημαγράφος τὰ παρουσιάζει μ' ἕναν πλοῦτο, μὲ μιὰ ἀφθονία σκηνογραφιῶν καὶ προσώπων, ποὺ τὸ Θέατρο, ὅσο μεγάλο, ὅσο πλούσιο κι' ἂν εἶναι, δὲν μπορεῖ νὰ τὰ παρουσιάσῃ. Τί τὰ θέλετε! Καὶ τὰ δυὸ χρειάζονται. Καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἔπρεπε νὰ βλάπτῃ τόνα τἄλλο. Ἀλλὰ στὸν κόσμο, δυστυχῶς, πολλὰ ποὺ δὲν ἔπρεπε γίνονται...

Νὰ ἐλπίζουμε ΦΑΙΔΩΝ

ΤΟ ΣΙΔΕΡΕΝΙΟ ΧΕΡΙ

(Μυθιστόρημα ὑπὸ JULES CHANCEL)

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Ἡ Λούση φίλησε τὸ μπαμπά της ὅταν ἔφευγε, δίχως νὰ τοῦ πεῖ τίποτα. Κι' ὅμως, μὲ πόση λύπη νοσταλγοῦσε τὸν καιρὸ ποὺ ὁ κ. Καρινὸ δὲν τὴν ἄφινε στιγμὴ μοναχή της. Τί μάγια ἐπιτέλους τοῦχε κάμει αὐτὸς ὁ διαβολεμένος Ἀναμίτης καὶ τὸν εἶχε ἀλλάξει ἔτσι;

Ὁ Φραγκίσκος ὅμως ἤξερε καλὰ αὐτὰ τὰ «μάγια». Κι' ἦταν βέβαιος ὅτι κι' ἀπόψε θὰ πήγαιναν πάλι στὸ καταραμένο χασισοποτεῖο.

Τί κακὸ νὰ τραβηχτεῖ ἔτσι ἀπ' αὐτὸ τὸ δηλητήριο! Τί δυστύχημα καὶ γι' αὐτόν, καὶ γιὰ τὰ παιδιά, καὶ γιὰ τὴν «ἑταιρία»!..

Μὰ οἱ σκέψεις αὐτὲς ἔφυγαν εὐθύς, ὅταν τὰ παιδιὰ εἶδαν ἀπὸ μακριὰ νὰ πλησιάζει ἡ νυκτερινὴ πομπή, μέσα σὲ λαμπάδες, σὲ πυροτεχνήματα καὶ μουσικές. Τὸ θέαμα ἦταν ἐξαίσιο.

«Τὸ θέαμα ἦταν ἐξαίσιο...» (Σελ. 187, στ. β'.)

— Τίς λές, μιὰ φωγραφία; εἶπε ὁ Φραγκίσκος στὴ Λούση. Ἔχω στὴν κάμαρά μου ἀρκετὸ μαγνήσιο καὶ φαντάζομαι πῶς θὰ πετύχει ἡ πλάκα μου.

— Ναί, ναί! φώναξε ἡ Λούση. Τρέξε γρήγορα νὰ φέρῃς τὴ μηχανή σου καὶ τὸ μαγνήσιο. Θὰ στείλω στὶς φίλες μου στὴ Γαλλία.

Ἡ ἐπιθυμία τῆς Λούσης ἦταν διαταγὴ γιὰ τὸ Φραγκίσκο. Μὲ δυὸ πηδήματα μπῆκε στὸ σπίτι κι' ἔφτασε στὴν κάμαρά του. Τὴ στιγμὴ ποὺ ἦταν ἕτοιμος ν' ἀνοίξῃ, τοῦ φάνηκε πὼς ἄκουσε κάποιο θόρυβο μέσα στὴ διπλανὴ κάμαρα, ποὺ ἦταν τοῦ κ. Καρινό. Στάθηκε σαστισμένος κι' ἄκουσε μὲ προσοχή. Σιγανὲς πατημασιὲς καὶ πνιγμένες ὁμιλίες ἀκουγόνταν ἀπὸ τὴν κάμαρα.

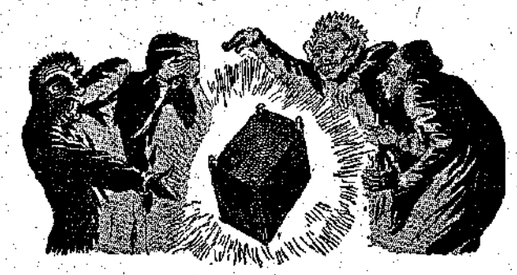

Μιὰ δυνατὴ πράσινη λάμψη πετάχτηκε ἀπὸ τὴ συσκευή...»

Δὲ χωροῦσε ἀμφιβολία: κάποιος ἦταν ἐκεῖ μέσα!

Ἡ πρώτη σκέψη τοῦ Φραγκίσκου ἦταν νὰ τρέξῃ στὸ παράθυρο καὶ νὰ φωνάξῃ τὴ Λούση καὶ τὴν γκουβερνάντα της. Μὰ ὕστερα συλλογίστηκε ὅτι ἴσως ἦταν ἐπικίνδυνο γιὰ τὴ μικρὴ νἀρθῇ ἀπάνω. Ἔπρεπε νὰ ἐνεργήσῃ μόνος του.

Τὰ σπίτια τῶν ἀποικιῶν ἔχουν πάνω ἀπὸ τὶς πόρτες φεγγίτες, ποὺ χρησιμεύουν γιὰ νὰ σχηματίζουν ρεῦμα στὶς ζεστὲς ἡμέρες. Ὁ Φραγκίσκος ἔφερε σιγὰ-σιγὰ ἕνα τραπεζάκι ἀπὸ μπαμπού, ἀνέβηκε ἀπάνω κι' ἔφτασε ὡς τὸ φεγγίτη. Ἀπὸ κεῖ μπόρεσε νὰ ἰδῇ μέσα στὴν κάμαρα.

Μέσα στὸ σκοτάδι, δὲ μπόρεσε νὰ διακρίνῃ παρὰ μόνο σκιές, ποὺ σκύδανε γύρο στὸ τραπέζι. Ὁ φίλος μας κατάλαβε ἀμέσως τὸ σκοπὸ τῶν ἀγνώστων: πάνω στὸ τραπέζι ἐκεῖνο ἦταν τοποθετημένο τὸ μηχάνημα τοῦ πατέρα του!

Θὰ τὄπαιρναν;..

Μέσα στὴ λάμψη τῶν βεγγαλικῶν, ποὺ ἐρχόταν ἀπὸ τὸ δρόμο, ὁ φίλος μας διέκρινε τέσσερους Ἀναμίτες μὲ μάσκες, ποὺ τὶς δικαιολογοῦσε ἡ γιορτὴ τῆς ἡμέρας.

Οἱ ἄγνωστοι αὐτοὶ ἑτοιμαζόνταν νὰ πάρουν τὸ κουτὶ μὲ τὸ μηχάνημα, μὰ φαίνεται ὅτι ἄκουγαν προσεχτικὰ τὶς ὁδηγίες ποὺ τοὺς ἔδινε ἀπέξω ἀπὸ τὸ παράθυρο κάποιος πέμπτος ἄγνωστος.

Ὁ Φραγκίσκος εἶχε ἰδεῖ ὅ,τι τοῦ χρειαζόταν. Κατέβηκε ἀπὸ τὸ φεγγίτη καὶ συλλογίστηκε τί νὰ κάμῃ. Ν' ἀφίσῃ νὰ πάρουν τὸ μηχάνημά του; Ποτέ! Νὰ φωνάξῃ βοήθεια; Θὰ ἦταν μάταιο.

(Ἀκολουθεῖ) ΜΙΧ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΑΠΟ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΣΤΟ ΧΤΗΜΑ

[Ἀριθ. Ἔγκρ. 89]

Εἶχα γιά σημάδι τὸν ἥλιο. Ὅταν ἔφτανε στὸ τελευταῖο θρανίο, μᾶς σκόλαγε ὁ δάσκαλος, Ἄμα λοιπὸν πλησιάζε ἡ ὥρα, ἔβαζα τὸ βιβλίο μου στὴν τσαντα, τὴν κρεμοῦσα στὸν ὦμο καὶ ἤμουνα ἕτοιμος. Μὲ τὸ σχόλασμα, δρόμο. Δὲ στεκόμουνα παρά στὸ σπίτι μας, ποὺ βρισκότανε λίγο πιὸ ἔξω ἀπ' τὸ χωριό, ἀπάνω σένα καταπράσινο λοφάκο. Πέταγα ὅπου ἔβρισκα τὸ κασκέτο καὶ τὴν τσάντα μου,—πρᾶγμα ποὺ δὲν τὸ κάνουν βέβαια τὰ καλὰ παιδιά,—κι' ἔτρεχα στὸν κῆπο ποὺ ἤτανε δεμένος ὁ γάιδαρός μας. Προφώναζα ἀπ' τὸ παραθύρι τὸν Γιάννη, τὸν ὑπηρέτη μας, νὰ τὸν ἀφίνη ἐκεῖ, γιατὶ ἤθελα νὰ τὸν πηγαίνω ἐγὼ τὸ βράδυ στὸ χτῆμα, νὰ φορτώσουν τὶς ἐλιές ποὺ θὰ μαζεύανε οἱ ἐργάτες. Τὸν τραβοῦσα σένα τραφάκι γιὰ νὰ φτάνω καὶ καβάλαγα. Ἡ μητέρα μου μοῦφερνε μιὰ φέτα ψωμὶ ἀλειμμένη βούτυρο ἢ μένα κομμάτι ζάχαρι,—πάντα δμως κάρα τὸ ψωμὶ γιὰ νὰ μήν ἀρχίσω τὰ κλάματα καὶ κάθουγρυσε νὰ βρῆς τὴν ἄκρη!—καὶ ξεκίναγα. Καὶ σὰν πιτσιρίκος τόσος δὰ ποῦμουνα, φαινόμουν σὰν ἀρουραῖος κολλημένος ἀπάνω στὸ σαμάρι, καθώς ἔλεγε ὁ κλαδοῦχος ὁ Μῆτσος. Ὁ Λέων, τὸμορφο σκυλί μας μὲ τἄσπρο τρίχωμα καὶ τὰ κόκκινα φεγγάρια ἀπάνω στὴ ράχη, σὰ μυριζότανε ψωμί, ἐρχότανε κοντά δλο γαλιφιὲς καὶ παιχνίδια, νὰ ξεκολλήση κομμὶ μπουκιά.

Ὁ δρόμος στὴν ἀρχὴ εἶναι ἴσιος. Ὕστερα δμως γίνεται ἀνώμαλος, γεμάτος σκαλοπάτια, ποὺ κάνανε να κουνιοῦνται ὁλοένα ταῦτιά τοῦ γαϊδάρου. Ἐγώ, διαρκῶς μασουλώνας, ἔλεγα ἕνα τραγούδι στὴ σημαία ποὺ μᾶς μάθαιν' ὁ δάσκαλος, τὴν ἴδια δμως πάντα στροφὴ γιατὶ πάνω ξεχνοῦσα τὴ συνέχεια. Κι' ὁ Λέων ἀκλούθαγε. Κάπου-κάπου τοῦρριχνα καὶ κανένα κομμάτι νὰ μήν τὸ μετανοιώση καὶ γυρίσει, γιατὶ ἐκτὸς ἀπὸ συντροφιά, τὸν ἤθελα καὶ γιὰ φύλαξη. Θὰ περνούσαμε ἀπὸ τὴ στάνη τοῦ Γερο-Βασίλη ποὺ εἶχε δυὸ ἄγρια μαντρόσκυλα. Αὐτὰ δὲν τόχανε γιὰ τιποτα νὰ σὲ κάνουνε χίλια κομμάτια. Ὁ Λέων δμως τἄκανε καλὰ καὶ τὰ δυό. Τὴν ἄλλη φορὰ πῆρε κυνήγι τὸ Μούγρο ὡς στὴ Χούνοβα. Ἀπὸ τότε, ὅπου τὸν βλέπει, βάζει τὴν οὐρά του στὰ σκέλια καὶ στρίβει.

Ἐπειτα ἀπὸ λίγην ὥρα, σὲ μιὰ ἀπότομη στροφὴ τοῦ δρόμου, ἔβλεπα τὰ πανιὰ στρωμένα κάτου ἀπ' τὶς ἐλιὲς καὶ γύρο τὶς ἐργάτισσες ποὺ μαζεύανε. Ἐκείνη μὲ τὴν πελερίνα τὴν κόκκινη, ἤτανε ἡ Κωσταντίνα, ἡ καλύτερη, ποὺ μᾶς ἔλεγε παραμύθια γύρο ἀπ' τὴ φωτιὰ κάθε βράδυ, ὕστερ' ἀπ' τὸ ξεφύλλισμα τῶν ἐλιῶνε. Ἤξερε ἕνα σωρό: Τὸ ἀτρόμητο βτσιλόπουλο, ποὺ πῆγε νὰ φέρη τἀθάνατο νερὸ καβάλα στὸ στραβὸ ἄλογο. Τὸν καπετὰν Δεκατρῆ, ποὺ πῆγε τὴ βασιλοπούλα γυναῖκα γιατὶ σκότωσε τὶς δεκατρεῖς Λάμιες καὶ τὴν ἄγρια ἀρκούδα. Τὴν πεντάμορφη, ποὺ ἔμενε μέσα σένα γυάλινο πύργο καὶ τὴ φύλαγε ἕνας ἀράπης, ποὺ εἶχε τὰ μάτια του κλειστὰ ὅταν ἤτανε ξύπνιος καὶ ἀνοιχτὰ ὅταν κοιμότανε. Χώρια τοὺς σαράντα δράκους, κεῖνο τὸ μεγάλο ποὺ ἄρχισε πέρσι καὶ τέλειωσε φέτο!

Καὶ ὅταν πλησίαζα ἀκόμα καὶ μὲ βλέπανε, μοῦ φώναζε ὁ κλαδοῦχος ὁ Μῆτσος κόβοντας ἕνα λιόκλαδο ἀπάνω ἀπ' τὴν ἐλιά:

— Ρὲ Νικάκηηη! Ἐξάσες τὴν οὐρὰ τοῦ γαϊδάρου, ρέεε!

Κι' ἐγὼ ξαφνιασμένος κοίταζα πίσω μου, ἐνῷ ὁ Λέων, νομίζοντας πὼς θὰ τοῦ ρίξω κανένα κομμάτι, μοῦ κούναγε φιλικὰ τὴν οὐρά του.

Ἄγης

ΠΕΡΑΣΤΙΚΗ

[Ἀριθ. Ἔγκρ. 89]

Ἔνα ὡραῖο πρωί Ἀπριλιάτικο. Τὸ δάσος ἀπὸ κεῖ-πέρα ἔστελνε μιὰ νωχαστικὴ μυρωδιὰ τὰ χελιδόνια νεοφερμένα χτίζανε χαρούμενα τὶς φωλιές τους κάτου ἀπ' τὴ στέγη καὶ μέσα στὸν κῆπο ἕνας ὡραῖος μικρόκοσμος χαιρότανε τὴ ζωὴ καὶ τὸν ἥλιο: Ἡ μέλισσα τετέριζε ἀδιάκοπα πάνω ἀπ' τὰ τσπεινὰ λουλουδάκια κι' ἡ πασχαλίτσα, μὲ τὶς μαῦρες στιγμὲς ἀπάνω στὸ κατακόκκινο χρῶμα της, ταξίδευε ἀπὸ φύλλο σὲ φύλλο. Καὶ τότε, σὰ μιὰ συμπλήρωση τῆς χαρᾶς ποὺ μᾶς στέλνει ὁ Θεὸς τοῦτες τὶς ὄμορφες μέρες, ἤρθες καὶ σύ, ἀγαπημένη μικρούλα.

Κι' ἡ σκέψη μας, ζητώντας κάποιο εἴδωλο ἀγάπης, σταράφτηκε ὅλη σὲ σένα. Κι' ἤτανε ὡραία, ὅλο ἀνοιξη, ἡ ζωὴ ποὺ πλάσαμε στὴν ψυχή μας γιὰ σένα. Ὦ ναί, ἴσως τἀτίμητο διαμαντένιο παλάτι ποὺ γι' ἀγάπη σου ὥρες ὁλόκληρες στὴ φαντασία μας φτιάναμε, νὰ μὴν ἤτανε ἄλλο ἀπ' αὐτὸ τὸ παλωμένο χαμόσπιτο, κι' ἴσως νὰ μὴν εἴχαμε ἀσημι καὶ μάλαμα. Μὰ ὅλ' αὐτὰ γονατίζουνε δειλὰ μπρὸς στὴν ἀγάπη. Μ' αὐτὴ θὰ κάναμε τἀνθη πάντα νὰ θάλλουνε γύρο σου καὶ νάκοῦς τἀηδόνι ἀδιάκοπα νὰ ψάλλη γλυκὰ ἔτσι ὅπως κεῖνο τὸ πρωὶ τἀτριλιάτικο. Κι' ἤτανε τόσο μεγάλη ἡ ἀγάπη μας!

Ἤρθανε ὡραῖες χαρούμενες μέρες. Καθόσουν ἀπάνω στὸ μικρὸ κρεββατάκι σου τὸ λουσμένο ἀπ' τὸν ἥλιο. Τὰ γλυκὰ γαλανά σου ματάκια παίζανε στὸ πέρασμα κάθε ἀνεηλιᾶς καὶ τὰ μικρά σου χεράκια ἀγκαλιάζανε τόσο σφιχὰ τὸ λαιμὸ τῆς μαμμᾶς. Καὶ τὸ γέλιο σου — ὦ, ἔχω κρύψει κάτι ἀπ' αὐτὸ γιὰ αἰώνιο κειμήλιο βαθιὰ στὴν καρδιὰ μου, — μᾶς τὸ χάριζες τόσο συχνά, μὲ τὸ κάθε τι ποὺ γινότανε γύρο.

Κι' ἔπειτα; Ὦ, δὲ θυμᾶμαι ἂν ἤτανε ὁ ἴδιος χαρούμενος ἥλιος, ὅταν ἐσὺ ἔφυγες, ἔτσι ἀπαλὰ ὅπως ἤρθες, γιὰ πάντα.

Λένε πὼς κεῖ-πάνω ποὺ πῆγες, τὰ ἀθῶα παιδάκια γίνουνται ἀγγελούδια μὲ χρυσὰ φτερὰ κὶ μαλαματένια σπαθάκια. Παίζουνε ὡραία παιχνίδια, κανένα κακὸ λόγο δὲ λένε κι' ἔχουνε μεγάλη ἀγάπη μαζί τους,—ὦ, μὰ καὶ μεῖς σ'γαπήσαμε τόσο, ἀκριβή μας ἀγαπημένη μικρούλα!..

Βασίλισσα των Δουλουδιών

ΜΕΤΑ ΤΗ ΛΥΠΗ Η ΧΑΡΑ

[Ἀριθ. Ἔγκρ. 80]

Ἤταν μιὰ ξάστερη καλοκαιριάτικη βραδιά. Εἶχα ξεχαστεῖ σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ κήπου μας, βυθισμένη σὲ ἀναμνήσεις, ὅταν ἡ βλεβερὴ φωνὴ τοῦ γκιώνη μ' ἐξύπνισε ἀπὸ τὴ νάρκη. Καθισμένος στὸ ψηλὸ κυπαρίσσι τῆς ἐκκλησιᾶς, ἔλεγε καὶ ξανάλεγε τὸ παράπονό του...

Ὁ πόνος ποὺ ξεχυνόταν ἀπ' τὸ μονότονο μοιρολόγι του, μ' ἄγγιζε στὴν ψυχὴ κι' ἡ μελαγχολία μὲ κυρίεψε. Λύπες παλιὲς ξανάζησαν μέσα μου καὶ ξεχασμένες πίκρες. Δάκρυα ἔβρεξαν τὰ μάτια μου κι' ἀπ' τὴν ψυχή μου ξεπήδησε βαθὺς στεναγμός. Ἔκρυψα τὸ κεφάλι στὰ χέρια κι' ὥρα πολλὴ ἔμεινα στὴν ἴδια θέση ἀκίνητη. Ὅταν συνῆλθα, σηκώθηκα νὰ φύγω, στέλνοντας μιὰ τελευταία ματιὰ στὸ κυπαρίσσι τοῦ γκιώνη.

Περνώντας ἀπ' τὸν κῆπο, ἀπροσέκτα, ἔσπρωξα κάποιο θυμάρι ποὺ ἄνθιζε μαζὶ μὲ τ' ἄλλα λουλούδια τοῦ κήπου, κι' ἀπὸ μέσ' ἀναπτήδησε χαρούμενο καλάθημα.

Ἤταν τοῦ κοιμισμένου γρύλλου ποὺ ξύπνησε. Τὸ γλυκὸ τοῦ τραγούδι ἄπλωσε τὴ γαλήνη στὴν ψυχή μου κι' ἕνα γέλιο ἀνέβηκε στὰ χείλη μου.

Καὶ τράβηξα τὸ δρόμο μου, εὐχαριστώντας τὸν καλὸ γρύλλο σαϊδιὰ τὸ σκοτάδι τῆς θλίψης ἀπ' τὴν ψυχή μου, θρονιάζοντας τὴν ἐλπίδα καὶ τὴ χαρά.

Ἀρχοντοπούλα

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἡ Θεία: — Τί ἀκούω, Ἀγαμέμνων; νὰ κῆς τοῦ ξαδέλφου σου «ζῶο!», ἐσύ, ὁ γιὸς ἑνὸς ὑπουργοῦ;

Ἀγαμέμνων: — Μά, θεία μου, ὅταν τοῦ τὸ εἶπα, ὁ μπαμπᾶς δὲν εἶχε γίνει ἀκόμη ὑπουργός.

Ἀεράκι τοῦ Βόλου

***

Φιλοφρόνημα τοῦ *Ἰδανισμοῦ* πρὸς τὴν *Ἰγνεμπουργ:*

— Πές, καϊμένη, καμμιὰ κουταμάρα, νὰ τὴ στείλω Παιδικὸ Πνεῦμα στὴ Διάπλαση!

Ἑλληνικὸν Ἰδεῶδες

***

Ὁ *Διδάσκαλος*:—Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἔξυπνος τὰ δύο τρίτα τοῦ ἡμερονυκτίου...

Ὁ *Μαθητής*: — Καὶ τὸ ἕνα τρίτο εἶναι... βλάκας;

[Χωρὶς ὑπογραφή.]

ΥΠΟΜΝΗΣΕΙΣ

Μὲ τὸ 1ο φύλλο τῆς 5ης Δεκεμβρίου ἄρχισε τὸ 45ον ἔτος κι' ὁ 33ος τόμος τῆς Β' Περιόδου τῆς «Διαπλάσεως». Ἐκεῖνοι ποὺ ἡ συνδρομή των ἔληξε, πρέπει νὰ τὴν ἀνανεώσουν. Καὶ ὅσοι δὲν ἐστείλαν ἀκόμη τὸ συμπλήρωμα τῆς συνδρομῆς τοῦ 1925, παρακαλοῦνται νὰ τὸ στείλουν μαζί, σύμφωνα μὲ τὴ δήλωση τοῦ 26ου φύλλου.

Ἡ ἰσχὺς ὅλων τῶν Ψευδωνύμων τοῦ 1925 ἔληξε πέρυσι. Ὅσοι θέλουν νὰ ἔχουν τὸ ἴδιο ψευδώνυμο καὶ κατὰ τὸ 1926, πρέπει νὰ τὸ ἀνανεώσουν τὸ ταχύτερον, διότι κατὰ τὸν Κανονισμὸν τὰ μὴ ἀνανεωθέντα ἕως τώρα ψευδώνυμα εἶναι ἐλεύθερα καὶ θὰ τὰ δίδω εἰς ὁποιον τὰ ζητήσῃ.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ "ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ,

Ἀθῆναι, 38 ὁδὸς Εὐριπίδου τὴν 23 Μαρτίου 1926

ΣΗΜΕΡΑ, Σάββατο, πρόκειται νὰ γίνῃ ἡ παράσταση γιὰ τὸ μνημεῖο τοῦ Πολέμη στὰ «Δ.ονυσια». Δὲν ξέρω ἂν θὰ προφτάσῃ τὸ φύλλο τοῦτο νὰ σᾶς τὴ θυμίσῃ. πάντα ὅμως ἐλπίζω πὼς καὶ χωρὶς νέα ὑπόμνησῃ, σεῖς θὰ κάμετε ὅ,τι πρέπει. Στὸ ἐρχόμενο φύλλο θὰ σᾶς πῶ τἀποτελέσματα.

Οἱ «Πλούσιοι καὶ Φτωχοί», τὸ νέο μυθ.σόρημα τοῦ κ. Ξενοπούλου ποὺ ἀναγγέλλω σήμερα, εἶν' ἕνα ἀπὸ τὰ λευκὰ ἐκεῖνα βιβλία ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ διαβάζεται καὶ στὴν ἀνώτερη τάξη ἑνὸς Παρθεναγωγείου. Δὲν ἔχει δηλαδὴ τίποτα ποὺ νὰ εἶναι μόνο γιὰ μεγάλους, ἢ νὰ μὴν εἶναι γιὰ κορίτσια. Ὥστε ὅλοι κι' ὅλες ποὺ εἶναι σὲ θέση νὰ διαβάζουν ἐκτενῆ καὶ σοβαρὰ ἔργα,—ὄχι μόνο γιὰ διασκέδαση,—μποροῦν νὰ τὸ πάρουν ἐλεύθερα.

Ἔλαβα ἀπὸ τὴ Γενεύη τὸ πρόγραμμα τῶν Μαθημάτων τῶν Διακοπῶν (Cours de Vacances) τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Γενεύης. Εἶναι κολλὰ καὶ διάφορα. Φιλολογικὰ καὶ Ἐπιστημονικά. Ὅπως κάθε χρόνο, θἀρχίσουν καὶ φέτος τὴν 5 Ἰουλίου καὶ νὰ τελειώσουν τὴν 28 Αὐγούστου. Ὥστε ὅσοι θὰ παρέστε τὸ καλοκαίρι σας στὴν Ἑλβετία καὶ ξέρετε ἀρκετὰ Γαλλικά, θὰ μποροῦσατε νὰ τὰ παρακολουθήσετε, ὅλα ἢ μερικά, μὲ ἀλλαγὴ τρόπου τὸ ἕξοδο; ἄλλα μὲ μεγάλη ὠφέλεια. Γιατὶ τὰ μαθήματα αὐτὰ τῆς Γενεύης εἶναι ψημισμένα παντοῦ καὶ παρακολουθοῦνται ἀπὸ πολλοὺς ξένους κάθε χρόνο. Τὸ περσινὸ καλοκαίρι π. χ. εἶχαν 580 μαθητὲς καὶ μαθήτριες ἀπὸ 23 διάφορα Ἔθνη.

Γλυκώτατες *Ἀθηνᾶ*, προχθὲς δὲν εἶχα τόπο νὰ σοῦ πῶ πόσο μοῦ ἄρεσε τὸ πρῶτο σου γραμμα. Λυπᾶμαι ποὺ ἄργησες νὰ παρέσῃ ἕνας χρόνος χωρὶς νὰ πάφαρίσῃς νὰ μοῦ γράψῃς· ἐλπίζω ὅμως ὅτι θὰ ἀναπληρώσῃς τώρα γράφοντάς μου συχνά.

Γιὰ τὸν Διαγωνισμὸ τῶν ψευδωνύμων, *Ροδοδάκτυλε Ἠώς*, τὰ λέει ὅλα ὁ Ὀδηγός. Ὅσο γιὰ τὴν ἡλικία ποὺ σημειώνει κανεὶς στὶς λύσεις του, βεβαιότατα ποὺ πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀληθινή. Μὰ καὶ παντοῦ ἀλλοῦ, στοχάζομαι. Ἐσὺ ἔχεις συνηθίσει νὰ λὲς πὼς εἶσαι 12 χρόνων, ἐνῷ τώρα εἶσαι 14· ἀλλὰ κι' ἄλλα παιδιὰ παίρνουν κάποτε αὐτὴ τὴ συνήθεια καὶ σταματοῦν, ἀγκυροβολῶν σ' ἕνα χρόνο. Ἔ, λοιπόν, ὅταν πρόκειται νὰ γράψουν κάπου τὴν ἡλικία τους, πρέπει νὰ θυμοῦνται τὸ χρόνο ποὺ γεννήθηκαν καὶ νὰ κάνουν σωστὰ τὸ λογαριασμό. Ἀλλοιώτικα κινδυνεύουν νὰ κατηγορηθοῦν ἄδικα πὼς κρύβουν τὰ χρόνια τους μὲ σκοπό...

Βιόλα Χλόρη, εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ λόγια. Καὶ μένα αὐτὴ εἶναι ἡ γνώμη μου γιὰ τὴ νηστεία: χάνει τὸ νόημό της ὅταν, ἀπὸ θρησκευτικὴν ἰδέα ποὺ ἄξαρχης ἦταν μᾶλλον ὑγιεινή, ἐπιμένει νὰ τὴν κρατῇ ἕ ας ἄνθρωπος μ' ἀδύνατο ὀργανισμὸ ἢ μὲ ἄρρωστο στομάχι. Γιατὶ βεβαιότατα ἡ νηστεία του, ὄχι μόνο δὲ θἄναι κάτι τὸ ὑγιεινό, τὸ θἀφαστο, ἀλλὰ μπορεῖ καὶ νὰ τὸν πεθάνῃ. Ἀλλὰ κι' ἡ Ἐκκλησία σήμερα ἀναγνωρίζει τὴν ἀνάγκη καὶ δὲν ἐπιβάλλει σὲ κανένα περισσότερη νηστεία ἀπ' ὅση μπορεῖ νὰ κάνῃ. Ἐφαρμόζει τὸ ρητὸ «ἀσθενῆς καὶ ἀδύνατος». Σ' αὐτὸ τὸ κεφάλαιο, τὰ παιδιὰ πρέπει νἀκοῦνε τοὺς γονεῖς τους κι' νὰ μὴ νηστεύουν, οὔτε νὰ πασχίζουν, τοῦ κεφαλιοῦ τους.

Ποιηματάκιδες, *Δέλια*: τὸ μικρό, τὸ ἁπλὸ αὐτὸ μνημεῖο ποὺ κάνουμε στὸν Πολέμη, εἶναι «τὸ πιὸ πλούσιο καὶ τὸ πιὸ περίφημα στολισμένο» ποὺ μποροῦσε νὰ γίνῃ, γιατὶ τὸ κάνει ἡ ἀγνή, ἡ εἰλικρινὴς ἀγάπη τῶν τρυφερῶν παιδικῶν ψυχῶν ποὺ εὐγνωμονοῦν τὸν ποιητή τους». Γιὰ τὸ Λαχεῖο τῆς *Σανδῆς Νερδίδας* δὲν λαχεῖο καμμιὰ εἴδηση. Ἀλλ' ἀφοῦ ἔλαβες πίσω τὰ χρήματα, μποροῦν νὰ εἶναι ἥσυχοι ἐκεῖνοι ποὺ ἀγόρασαν ἀπὸ σένα λαχνοὺς, ὅτι κι' ἂν ματαιώθηκε τὸ Λαχεῖο, δὲν ἔχουν νὰ χάσουν τίποτα. Ὁπωσδήποτε ἐλπίζω, ὅτι ἡ *Σανδῆ Νερδίδα* θὰ μοῦ γράψῃ γράμμα τί γίνεται.

Ὁ *Βραγχυδεὺς* μοῦ γράφει: «Αὐτὴ τὴ στιγμὴ δοκιμάζω μιὰ συγκίνηση πολὺ δυνατή: σοῦ ξαναγράφω ἕπειτα ἀπὸ πάντε ὁλόκληρα χρόνια!» Ἔπειτα ἀπὸ χωρισμὸ πάντε χρόνων, ξανα;ἑνωμαι Διαπλασόπουλο, ξαναγυρίζω δηλαδὴ σὰν τὸν Ἀσωτο τὴ παραβολή». Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι δὲν σὰ ξέχασα ποτὲ κι' ὅτι εὐχόμουν πάντα νὰ μπορέσω νὰ σοῦ γράψω, γιατὶ παρουσιάσηκαν πολλὰ ἐμπόδια.—Ἴσως θυμᾶσαι ὅτι εἶμαι ἀπὸ τὴ Σμύρνη...». —Ναί, καλέ μου φίλε, τὸ θυμοῦμαι πολὺ καλά. Κι' ἡ δική μου συγκίνηση ἤταν ἴσως μεγάλη τὴ στιγμὴ ποὺ ἔλαβα γράμμα σου ὕστερ' ἀπὸ τόσον καιρό.

Περαστικά σου, *Κῦμα τοῦ Βοσπόρου*, κι' εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ λόγια. Σ' εὐχαριστεῖ ἐπίσης κι' ὁ κ. Ξενόπουλος γιὰ τὸν «θαυμασμὸ καὶ σεβασμό σου στὸ πελώριο δοξασμένο ἔργο του». Σοῦ ἀπαντῶ ὁμως ὅτι τὸ Ἑλληνικὸ Θέατρο δὲν τὰ ἀνέβασε μόνο αὐτὸς ἐκεῖ ποὺ βρίσκεται σήμερα: γιὰ τὴ ἀνέβασή του ἐργάστηκαν κι' ἄλλοι πολλοί, καὶ προτύτερα καὶ μαζί του. Οὔτε τὸ νέο Ἑλληνικὸ Θέατρο ἔφτασε ἀκόμα τὸ ἀρχαῖο, *πολλοῦ γε καὶ δεῖ!* Αὐτὸ θὰ γίνῃ ἴσως ὅταν θὰ μεγαλώσετε σεῖς, ἀπὸ τὴ γενεὰ τὴ δική σας.

Ὅταν ἔλαβα τὸ γράμμα σου, *Νάρκισσε*, τὸ κομμάτι σου «ἐγ' ἐγκριθεί, δημοσιευθεί κι' ἐπαινεθεί. Μὲ μεγάλη μου χαρὰ παραιτηρῶ μιὰ σημαντικὴ πρόοδο σὲ σένα. Ὑρίμασε κι' ἡ σκέψη σου καὶ τὸ γοῦστο σου. Σὲ συγχαίρω καὶ γιὰ τὸ αὐτόγραφο γράμμα τοῦ Pierre Benoît. Γιὰ νὰ σοῦ ἀπαντήσῃ τόσο σημαπάθητικὰ ὁ μεγάλος συγγραφεὺς τῆς «Ἀτλαντίδας», βέβαια ποὺ τὸ γράμμα σου θὰ ἦταν ὡραιότατο. Ἔλαβα καὶ τὰ φύλλα ποὺ σοῦ περίσσευαν καὶ τὰ χέρια σ' ἕνα προσφυγάκι.

Καὶ τώρα, *Ἑλληνικὸν Ἰδεῶδες*, μπορεῖς νὰ μοῦ στείλῃς Στατιστικὴ τῶν Βιβλίων, γιατὶ δὲν ἔβγαλα ἀκόμα τἀποτελέσματα καὶ θὰ μοῦ χρησιμεύσῃ. Ἀπὸ τὸ κομμάτι σου ἐκεῖνο αὐτὴ ἦταν ἡ ἐντύπωσή μου. Ὥστε ἂν ὁ περίπατός σου ἦταν πραγματικός, θὰ πῇ ὅτι δὲν μπόρεσες νὰ τὸν περιγράψῃς ἔτσι ὥστε νὰ μὲ πείσῃς. Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶναι ὅτι εἶχα καὶ τὴν προκατάληψη. Πάντα, βλέπεις, αὐτὰ τὰ κομμάτια τὰ διαβάζω καὶ τὰ κρίνω μὲ τὴν ἰδέα πὼς εἶναι ἔργα παιδιῶν. Ἐχνῶ ὅτι μερικὰ ἀπὸ τὰ παιδιά μου, εἶναι πιὰ μεγάλα. Τί καλά, ἂν κοντὰ στὸ ψευδώνυμό σας. ἐσημειώνατε πάντα καὶ τὴν ἡλικία σας.

Ἐνδοξε Ἕλλην, τὴν μετάφραση αὐτὴν τῆς «Κόλασης» τοῦ Ἀντὴ ὑπὸ Ἔδαγ. Καραθάνου δὲν τὴ ξέρω ἀφοῦ δμως ἔχει γράψει προσοιμιακὸ πρόλογο ὁ κ. Παλαμᾶς, θὰ εἶναι καλή. Πάντα δμως καλύτερη θὰ εἶναι ἡ μετάφραση τοῦ σοφοῦ Καλοσγούρου. Ἐπειδὴ δμως αὐτὴ θἄπαφτε βαρειὰ γιὰ τὴν ἡλικία σου, —πολὺ φιλολογική,—σοῦ συσταίνω γιὰ εὐκολότερη μιὰ καλὴ μετάφραση στὸ πεζό, μὲ πρόλογο καὶ σχόλια, τοῦ κ. Κ. Καιρφούλα (ἐκδοσις Ἀγκύρας). Ὅσο γιὰ τὸν Πλάτωνα κατὰ μετάφραση Παύλου Νερδίνα, εἶναι δ,τι χρειάζεται. Ὁ κ. Νερδίνας γράφει καὶ μεταφράζει τέλειὰ καὶ ἔχει ἀκόμα τὸ χάρισμα νὰ εἶναι προπτὸς σὲ κόλαφα.

Νὰ καὶ τὸ *Σμυρνιωτάκι* πῶ, κατὰ τὴ συμβουλή μου, βούλωσε ταῦτιά του στὸ ἄσμα τῶν Σειρήνων, δηλαδὴ ἔβαλε ὅλη του τὴ θέληση νὰ μὴν ἀκούῃ τὰ γειτονόπουλα ποὺ τὸν φώνταζαν ἔξω νὰ παίξῃ, ἐνῷ αὐτὸς ἔπρεπε νὰ γράψῃ. Τὴν πρώτη φορά, λέει, στενοχωρήθηκε. Τὴ στιγμὴ μάλιστα ποὺ τὸν φώναζαν ὅλα ἐν χορῷ καὶ μὲ ρυθμό: «Θεθεθὲ - μιμιμί - στοστοκλήηηη!...» τοῦ ἤρθε νἀρῆξῃ τὴν πένα καὶ νὰ τρέξῃ. Ἀλλὰ κατάφερε νὰ κρατηθῇ. «Φάγαμε τὸ γάϊδαρο, σκέφτηκε, κι' νἀφίσουμε τὴν οὐρά, δὲν κάνει...» Τὸ ἴδιο καὶ τὴν ἄλλη μέρα, τὸ ἴδιο καὶ τὴν ἄλλη. Ἔτσι τώρα συ.εἴωσε. Καὶ γράφει ἢ διαβάζει μέσα, ἐνῷ τὰ παιδιὰ παίζουν ἔξω, χωρὶς πια νὰ στενοχωρ ἐται. Μπράβο του!

Ὁ *Ἐλευθέριος Ν. Ρουσσάκης* πάλι «ἐπίμενε κι' ἐπέτυχε, ἀγωνίστηκε κι' ἐνίκησε». Ἀλλ' αὐτὸς στὸ ξεσπάθωμα. Καὶ σήμερα μοῦ ἔγγράφει δυὸ νέους συνδρομητάς, γιὰ τοὺς ὁποίους τὸν εὐχαριστῶ πολύ. — Εὐχαριστῶ ἐπίσης καὶ τὸν *Ἄγγελο* ποὺ δὲν ἔπαψε νὰ ἀναγγῇ γιὰ μένα καὶ σήμερα μοῦ ἐγγράφει τὸν τρίτο του συνδρομητή. Εὐχαριστῶ ἀκόμη καὶ τὸν *Δ. Γ. Μανολόπουλον* γιὰ τρία ξεσπαθώματα ἐκ μέρους τοῦ Σολλόγου «Ἄοιδος». Μπρέβο.στὰ καλά μου τὰ παιδιά!— Δυστυχῶς δμως ἄλλους δὲν ἔχω σήμερα νὰ εὐχαριστήσω. Ἔ, θὰ σταματήσῃ λοιπὸν τὸ ξεσκάθωμα; Δὲν τὸ πιστεύω...

Ἀϊ! νὰ ἀκόμη ἄλλα δυὸ ξεσπαθώματα: Ὁ *Νικόλαος Καββαδίας* μοῦ ἐσύστησε τὸν φίλο του *Μ. Κ.* ποὺ ἐνεγράφη. Κι' ἡ *Μικρὴ Ἐ. παρχιώτισσα* μοῦ ἐνέγραψε ἄλλον ἕνα ἐκ μέρους τῶν «Παλιάτσων». Καλούτσικα λοιπὸν πήγαμε κι' αὐτὴ τὴν ἑβδομάδα. Ὥστε ἂς μὴν ἀπελπίζωμαι.—Εὐχαριστῶ μὲ τὴν καρδιά μου καὶ τοὺς ἀνωτέρω.

Ὡραῖας ἐπιστολὰς μοῦ ἔστειλαν αὐτὴν τὴν ἑβδομάδα κι' οἱ ἑξῆς: *Νεκρολούλουδο, Μηλολόνθη, Κ. Ὀρεστίδης, Γέρω-Δήμος* καὶ *Εὐστρ. Παξινός*.—Ἐξετέλεσα τὶς παραγγελίες των καὶ τοὺς εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ των λόγια. Σὲ μερικὰ μερικῶν θἀπαντήσω στὸ ἐρχόμενο.

ΔΙΑ ΤΗΝ Σ. Σ. Σ.

Ἐγκρίνονται: 87. «Ἕνα παιδάκι» τῆς *Μυρίνης*.—88. «Ἀπὸ τὸ σπίτι στὸ χτῆμα» τοῦ *Ἄγη*.(Αὐτὸ σᾶς τὸ συσταίνω ἰδιαιτέρως. Εἶναι ἀπὸ τὰ σπάνια). — 89. «Περαστικὴ» τῆς *Βασίλισσας τῶν Δουλουδιῶν*. (Κι' αὐτὸ μοιρολόγι στὸ θάνατο μιᾶς μικρούλας. Ἰδέστε δμως τί δωρεὰν καὶ τί πρωτότυπο.) — 90. Ἡ «Σοῦπα» τῆς *Ἰριδος*.

Ἀπορρίπτονται: «Τὸ ὀρφανὸ» τοῦ *Στεφάνου Νίκης*. Πρωτοχρονιάτικο, ἀλλὰ ὄχι μὲ τόση τέχνη καμωμένο, ὥστε νὰ διαβαστῇ εὐχάριστα καὶ μετὰ τὴν Πρωτοχρονιά. Μόνο ὅς ἐκείκαιρο θὰ στεκόταν. — «Εἰκόνες» τῆς *Νιόβης*. Ἔχει πολλὰ προτερήματα ἀλλὰ τὰ ἐλαττώματα βαρύνουν περισσότερο. Τὸ γράψιμο ὕστερεῖ. Τὸ «παράξενη» π: χ: δὲν εἶναι τὸ κατάλληλο ἐπίθετο γιὰ τὴ φωριὰ ἑνὸς κήπου. (Γιατὶ παράξενη; ἔποιπε νὰ ἐξηγήται.) Καὶ τόσα σὰν τὸ *παρατόλμα* εἶναι πολὺ ἀκαλαίσθητα. Ἀλλὰ ἐκεῖνο ποὺ τὸ χαλᾶ περισσότερο εἶναι ἡ παρομοίωση τῆς ἡσυχης λίμνης μὲ τὸν καλὸ ἄνθρωπο ποὺ δὲν ἔχει τύφεις καὶ τῆς ταραγμένης μὲ τὸν κακὸ ποὺ ἔχει. Γιατὶ ἡ λίμνη εἶναι μιά, ἡ ἴδια, ἀδιάφορο ἂν ἀλλάζῃ *καταστάσεις*· ἐνῷ ὁ καλὸς κι' ὁ κακὸς εἶναι δυὸ ἄνθρωποι χωριστοί. Θὰ μποροῦσε λοιπὸν νὰ σταθῇ μιὰ παρομοίωση μόνο μὲ τὴν ἀλλαγὴ τῶν ψυχῶν διαθέσεων ἑνὸς ἀνθρώπου: Ἡ γαλήνια λίμνη ὁ ἄνθρωπος σὲ γαλήνη· ἡ ταραγμένη λίμνη ὁ ἄνθρωπος σὲ ταραχή. Μ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα, ἡ *Νιόβη* θὰ μποροῦσε νὰ ξαναγράψῃ τὸ καλὸ πάντα κομμάτι της, προσέχοντας περισσότερο καὶ τὸ ὕφος.— «Τὸ δειλινὸ» τοῦ *Ἐξερευνητοῦ τοῦ Μεξικοῦ*. Πολὺ ἄτυχοι οἱ στίχοι. (Στ

νάρχίσης πάλι νά μοῦ γράψης') ***Πέταλον Κρίνου*** (παραγγελία σου ἐξετελέσθη') ***Λευκόν Ἀστέρα*** (ἐστειλα· τά Παιδικά Πνεύματα ποῦ ἔστειλες, δυστυχῶς δέν μπορῶ νά τά χρησιμοποιήσω, γιατί εἶναι γραμμένα μαζί μέ τό γράμμα σου πού πρέπει νά φυλαχθῆ ἄλλοῦ· δέν εἶπα ὅτι τό κίθε τι πρέπει νά γράφεται χωριστά, γιατί χωριστά φυλάγεται;) ***Σωσάννην Ἀντ. Κομούτου*** (ἡ συνδρομή ἐλήφθη· ὁ ὅλλα ἔστειλα· εὐχαριστῶ πολύ·) ***Ἀναδρομάρην τῆς Ἀττικῆς*** (δέν γνωρίζω τόν συγγραφέα ποῦ μοῦ λές· δέν εἶναι ἀπό τούς γνωστούς, οὐδέ ἀπό τούς δοκίμους· αὐτῶν μόνο νά κοιτάζῃς τή γλῶσσα· ὄχι ὅ,τι γράφει ὁ καθένας, ποῦ εἶν' ἐλεύθερος ... γιατί δέν πληρώνει φόρο·) ***Πατρέα*** (γνωστό· τό ἀδημοσίευσε καί ἄλλοτε·) ***Δ. Κ. Σφαέλλον*** (νά λοιπόν ποῦ ἤρθες κι' ἐγ ὥρισες καί τόν κ. Ξενόπουλο πού εὐχαριστήθηκε πολύ ἀπό τή γνωριμία σου· εἶσες; σέ πῆρε καί γιά μεγάλο, ἔτσι ὥραῖα ποῦ μιλοῦσες, καί μ' ἐκτίμησή του ἄκουσε πῶς δέν εἶσαι οὔτε δεκατεσσάρων χρονῶν!) ***Ρήγισσαν τοῦ Νείλου*** (ἔλαβα, εὐχαριστῶ) ***Ἀχιλ. Γερακωστόπουλον*** κτλ. κτλ.

Κολοκοτρώνην, Ζακυνθινό Γιούλι, Μαρίαν Κζ. (ἔστειλα.)

Κρινάκι, Σάνθιππον, Ἀναδρομάρην τῆς Ἀττικῆς, Κ. Ἀρετάσσουλον (Π. Πνεύματα καί κομμάτια σας γιά τήν Σελίδα ἔλαβα.)

Εἰς ὅσας ἀπιστολάς ἔλαβα μετά τήν *22 Μαρτίου*, θά κανονίσω στό ἐρχόμενο.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

[Συνέχεια τοῦ 226 Διαγωνισμοῦ.
Αἱ Λύσεις δεκταί μέχρι 27 Μαΐου]

241. Λεξίγριφος

Σέ τόσο κακό αἴσθημα μπροστά
Καθένας θά ἐπιφωνήσῃ «ἄ!»
Μά τώρ' αὐτά τά δυό ἐάν ἑνώσῃ,
Ἕνα ὡραῖο ἐντερο θά φυτρώσῃ

Ἐξερευνητής τοῦ Μεξικοῦ

242. Μεταγραμματισμός

Γιά νά κατεβῆς κεῖ-πέρα
Καί νά κάνῃς τό λουτρό σου,
Σοῦ χρειάζονται λεπτά.
Μά μπορεῖς νά τά ποκτήσῃς,
Ἄν σοῦ κόψῃ τό μυαλό σου
Ἀντί Φι νά γράψῃς Τᾶ.

Ἐλπίς τῆς Ἀνατολῆς

243. Ἀναγραμματισμός

Μιά πόλη στό Μοριά
Τήν ἀναγραμματίζω
Καί σέ χωράφι ἀπ' ὀ
Τή μετασχηματίζω.

Φαέθων

244. Δημώδες Αἴνιγμα

Σέ κῆπο δέ φυτεύεται
Σέ περιβόλι ὄχι·
Ὁ βασιλιάς τό γεύεται
Καί ὁ καθένας τόχει.

Ἀουλούδι τῆς Ἀνάρου

245. Ἀστήρ

* * * Ὁριζοντίως πόλις τῆς Ἰταλίας· καθέτως βασιλεύς τῆς Περσίας· διαγωνίως νῆσος τοῦ Αἰγαίου καί Κράτος τῆς Εὐρώπης.
* * *
* * *
* * * Ε * * *
* * *
* * *
* * *

Παντελῆς Ι. Κύπριος

246—250. Μαγικόν Γράμμα

Τῇ προσθήκῃ ζεύγους συμφώνων, πάντοτε τῶν αὐτῶν, εἰς ἑκάστην τῶν κάτωθι λέξεων, νά σχηματισθοῦν ἄνευ ἀναγραμματισμοῦ ἄλλαι τόσαι λέξεις:

ἀφή, ὕμνος, δῖος, βοῶ, ὄρας.

Μεγάλη Ἑλλάς

251—255. Μισαί Λέξεις

Νά συμπληρωθοῦν αἱ κάτωθι λέξεις, χωρισμέναι ἀκριβῶς εἰς τά ἡμίση των:

Τολμ— Χαρι— Δαν— Διοδ— Εκβα

(Πᾶσαι κύρια ὀνόματα.)

Κέββερος

256. Φωνηεντόγριφος μέ Φράσιν

Τῇ προσθήκῃ ἑνός καί τοῦ αὐτοῦ φωνήεντος, ὁσαιδήποτε φοράς ἐπαναλαμβανομένου, εἰς ἕκαστον τῶν κάτωθι σωρῶν συμφώνων, τῶν ὁποίων ἡ τάξις δύναται νά μεταβληθῇ, νά σχηματισθοῦν τέσσαρες λέξεις ἀποτελοῦσαι φράσιν:

π γ - τ - κ λ - ρ γ π τ μ

Ἀφρισμένο Κῦμα

257. Φωνηεντόλιπον

τχς ξ λ ν ν - π ρ θ τ ν - τ λ θ ν

Ἀττική Ἀδυή

258. Γρῖφος

Τ ἅρμα Κάϊν κρά!

Δημ. Χ. Παπαϊωάννου

Διά τούς Γαλλομαθεῖς

259. Mots en Triangle Syllabique

——*—*—*
——*—*
——*
—
*

1.—Qui se renouvelle tous les ans.
2.—Substance du tabac venimeuse.
3.—Etourdissement extrême.
4.—Qui n'est pas maladive.
5.—Note de musique.

Verticalement aussi les mêmes mots.

Ἠλιογέννητη

Σημ. – Εἰς τήν ὑπ' ἀριθ. 237—239 Ἄσκησιν τοῦ προηγουμένου φύλλου, ἔγειναν δύο λάθη: Ἀντί Consonneuces, διόρθωσε Consonances. Παρελείφθη ἐπίσης τό ψευδώνυμον τοῦ συνθέτου: ***Καμάρι τῶν Γονέων.***

ΛΥΣΕΙΣ

τῶν Πνευμ. Ἀσκήσ. τοῦ φύλ. 2

17. Ἀδίμας (Ἀδάμ, ἀς.)—18. Φινεύς-φονεύς. — 19. Ἀθῆναι-Ἀθηνᾶ.

20. ΛΑΒΛΡΟΝ ΑΜΑΣΙΣ ΒΑΣΙΣ ΑΣΙΑ ΡΙΣ ΟΣ Ν — 21. Ἦταν τό ἴδιο πρόσωπο. — 22. ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ (εἶνος, υἱός, Σ τανά:, Τίτος, Νίνος, οὐτός.)—23 ΦΛΣΔΚΜΖ = Φίλους δοκίμαζε. (Φωτεινός, Λεπτός, Σοφός, Δόλιος, Κάθετος, Νότος, Ζενίθ.) — 24. *Ἄλυν διαβάς, μεγάλην ἀρχήν καταλύσεις.* (α, λην διά βάς, μέγα λι. νάρ. χήν, κᾶ, τᾶ, λ' εἰς ις) — 25. Racine, Lafontaine, Boileau (racine, la fontaine boit l'eau.) —26. Egée, Epée, Etre, Eole, Elle.

Ἐξεδόθη:

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΛΟΥΣΙΟΙ ΚΑΙ ΦΤΩΧΟΙ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Τό πρῶτον, αὐτοτελές ὅμως, μιᾶς «Κοινωνικῆς Τριλογίας» (*Πλούσιοι καί Φτωχοί — Τίμιοι καί Ἄτιμοι — Τυχεροί καί Ἄτυχοι.*)

Βιβλίον γιά ὅλους. — Ὀγκώδης τόμος, συμπυκνωτυπωμένος, ἀπό 320 σελίδες, ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν Ἀπάντων, μέ ὡραῖον ἐξώφυλλον.

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡ. 30

Καί ταχυδρομικῶς διά τό Ἐσωτερικόν δρ. 33,50, διά τό Ἐξωτερικόν δρ. 36.

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διά 1 ἕως 10 τό πολύ λέξεις μέ ὁπλά στοιχεία δρ. 6 (τό ἐλάχιστον τίμημα.) Πέραν τῶν 10 λέξεων 60 λεπτά ἡ λέξις, μέ πλάγια δέ στοιχεία λεπ. 70 καί μέ κεφαλαῖα δραχ. 1. Ὁ χωριστός στίχος δραχμάς 3. Ἡ προκαταβολή εἶναι ἀναπόφευκτη.

(ΚΣΤ'—244)

Ἀποτελέσματα (ΚΕ'—1229): Ἀπαντήσεις 17. Βραβεύονται: ΜΑΡΑΜΕΝΟ ΓΑΡΥΦΑΛΛΟ (2 ἐλαιογραφίες), ΡΟΔΑΝΗ ΑΥΓΟΥΛΑ (2 κάρτες).

ΠΕΤΑΛΟΝ ΚΡΙΝΟΥ, ΕΛΕΥΘ. ΡΟΥΣΣΑΚΗΣ

(ΚΣΤ'—245)

ΜΕΓΑΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΑΓΡΑΦΩΝ ΚΩΜΙΚΩΝ ΚΑΡΤΩΝ

Προθεσμία 40 ἡμερῶν. Βραβεῖον τό «Μεγάλο παιδί».

Δίσις: κ. Γεώργιον Ἰωάννου Καρούξον (διά Υἱόν τῆς Νυκτός). Ἡράκλειον Κρήτης. ΥΙΟΣ ΤΗΣ ΝΥΚΤΟΣ

(ΚΣΤ—246)

Κρινάκι—Βαρούχα.

Υἱός τῆς Νυκτός

(ΚΣΤ'—247)

Η ΝΙΡΒΑΝΑ παρατείνει τόν (ΚΕ' 1291) Διαγωνισμόν. Παρακαλεῖ τά νέα διαπλασόπουλα νά τήν ὑποστηρίξουν. Βραβεῖα: Τηλεσκόπιον, Μηχνιό, Διάπλασις 1922, 1923 καί 1924. Ἑλένη Ἀγγελοπούλου, Παπάφη 19, Θεσσαλονίκη.

(ΚΣΤ—248)

Ντόριαν, Χανουμάκι, Νιόβη, Νικοκυροῦλα, Σμυρνιωτάκι, Ἐδζωνάκι, ἀνταλλάσσομεν Μ. Μυστικά; (Δίδα Ἑλλην Ξανθοπούλου, Σαλασβουρῆ 4, Ἀθῆνας). — *Μαρκησία Πομπάδουρ, Πριγκίπισσα, Ἀτσιγγάνα*

(ΚΣΤ'—249)

Πρωτοπαιδονογας στό παλονάκι τῆς Διαπλάσεως, χαιρετοῦμε ὅλα τά διαπλασόπουλα.

ΑΡΧΟΝΤΙΣΣΑ, ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΣΣΑ, Μ. Μυστικά στείλαμε· λάβατε;

ΑΡΧΟΝΤΟΠΟΥΛΑ, ΑΓΝΟΥΛΑ

(ΚΣΤ'—250)

ΝΥΦΟΥΛΑ ΤΟΥΡΑΝΟΥ εὐχαρίστως στέλλε στή Δίσι: Σταυρούλα Παπάζογλου, ρ. τ. Χίον.

ΑΓΝΟΥΛΑ

(ΚΣΤ'—251)

Ὁδοι μᾶ ψήφισαν τούς εὐχαριστῶ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΛΕΥΤΕΡΙΑΣ

(ΚΣΤ'—222)

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΑΛΙΑΤΣΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ

Τό ὡραιότερο ψευδώνυμο κ' ὁλοζώντανα φέρνει τούς ἀγώνες τοῦ 1921 εἶναι:

ΔΑΦΝΟΣΤΕΦΕΣ 21

Ἔμπρός! Διαπλασόπουλα! ὅλοι ψηφίσατέ τον!!

Δημοψήφιος: ΜΑΥΡΟΣ ΠΑΛΙΑΤΣΟΣ

(ΚΣΤ'—253)

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΑΛΙΑΤΣΩΝ

Καπετάν Βρυκόλακα, χά! χά! τί φαφλατίζεις; Εἶσαι γιά τό Φρενοκομεῖο Κερκύρας!..

Μικρέ Λόρδε, Μέγα Ναπολέων, ποῦ ἐμάθατε αὐτάς τάς idioticités;

Ἀρχηγός: ΑΣΠΡΟΣ ΠΑΛΙΑΤΣΟΣ

(ΚΣΤ'—254)

Ἀνταλλάσσω κάρτες, τετραδιάκια. Σ' ὅσους ὀφείλω τετραδιάκια ἄς ἐπαναγράψουν νά τούς στείλω. Δίσις (ΚΣΤ'—229). ΑΣΠΡΟΣ ΠΑΛΙΑΤΣΟΣ

(ΚΣΤ'—255)

Λυπόσυλε. Δροσούλα, Γαλάξια, Καραγεωργιάδου! Ἀλλάζουμε Μ. Μ. (Δίσις: Ρ. Ο Box 78 Δεκεμβρ(ία). Θά εὐχαριστηθῶ πολύ. ΜΑΝΤΡΟΣΚΥΛΟ

(ΚΣΤ'—256)

Μπράβο στούς Ἀφανεῖς. Μέ μιά φοβέρα διέλυσαν τρεῖς Ἐκλλόγους.

ΜΑΝΤΡΟΣΚΥΛΟ

(ΚΣΤ'—257)

Γειά σας, μωρέ παιδιά!

ΠΕΡΙΟΥΜΠΥ

(ΚΣΤ'—258)

Ἀποτελέσματα Διαγωνισμοῦ καρτῶν: (26 ἀπαντήσεις). Ὁ κλῆρος βράβευσε τούς: Νεκρολούλουδο Τριανταφυλλένια, Φιλόσοφο, Μενάλη Ἑλλάδα, Πανταχοῦ Πορών, Ἐλευθ. Ρουσσάκων, Ἰδανισμό, Γλυκό Χαμόγελο. Λοιπούς ὑπερευχαριστῶ. Προσεύνω Δίσεις καί ταχυδρομικά. Δίσις (ΚΕ' 969).

ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΙΔΕΩΔΕΣ

(ΚΣΤ'—259)

Βρέ νέρο «Φαρσά», γιατί εἶσαι κακός; Ἔνοια σου καί στό Βόλο μέ τό ραδιοτηλέφωνο λαθαίνουμε τι πράττεις.

Ἀεράκι τοῦ Βόλου, Ὄνειρον τοῦ Ἑλληνισμοῦ

(ΚΣΤ'—260)

Ἀεράκι τοῦ Βόλου, Ὄνειρον τοῦ Ἑλληνισμοῦ, συγχαρητήρια γιά τήν πρωτότυπη ἀνακάλυψη. — ΓΑΡΔΕΝΙΑ

(ΚΣΤ'—261)

«ΓΛΥΚΕΙΕΣ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΕΣ»

Παρατείνουμεν τόν διαγωνισμόν μας μέχρι τέλους Ἀπριλίου. Δεχόμεθα τοπεῖα, πρόσωπα.

(ΚΣΤ'—262)

Ἀγρυπνοπούλουδο, ἀνταλλάσσουμε Μ. Μ. μέσον Διαπλάσεως; ΓΑΡΔΕΝΙΑ

(ΚΣΤ'—263)

Κρινόλευκη Νεράϊδα, ἕνα σου τετραδιάκι στήν Δίσιν: Poste Restante, Βόλον: διά Κ. Ν.

Ἀεράκι τοῦ Βόλου

Νέος Τιμοκατάλογος

ΤΟΜΟΙ

ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Τῆς *Α' Περιόδου* (1879—1898) ἀπό τούς ἐκδοθέντας 24 τόμους ὑπάρχουν ἀκόμη μόνον οἱ ἑξῆς πέντε: 7ος, 12ος, 14ος, 18ος, καί 19ος. Ἕκαστος τόμος δρ. *25*, ταχυδρομικῶς δέ ἀποστελλόμενος δραχ. *26,50* διά τό Ἐσωτερικόν καί δραχ. *32* διά τό Ἐξωτερικόν.

Τῆς *Β' Περιόδου* (1894—1925) ὑπάρχουν ὅλοι οἱ ἐκδοθέντες τόμοι, 32 ἐν ὅλῳ. Ἕκαστος τόμος ἄρραφος, δρ. *30* καί ραμμένος δρ. *35*. Ταχυδρομικά τέλη ἑκάστου τόμου προσθετέα εἰς τάς ἄνω τιμάς: Διά τό Ἐσωτερικόν δραχ. *2* ὁ ἄρραφος καί δρ. *6,50*, ὁ ραμμένος, διά δέ τό Ἐξωτερικόν δρ. *13,50* — εἴτε ἄρραφος εἴτε ραμμένος.

Τύποις Π. Γ. ΜΑΚΡΗ καί Σία — Σοφοκλέους 3